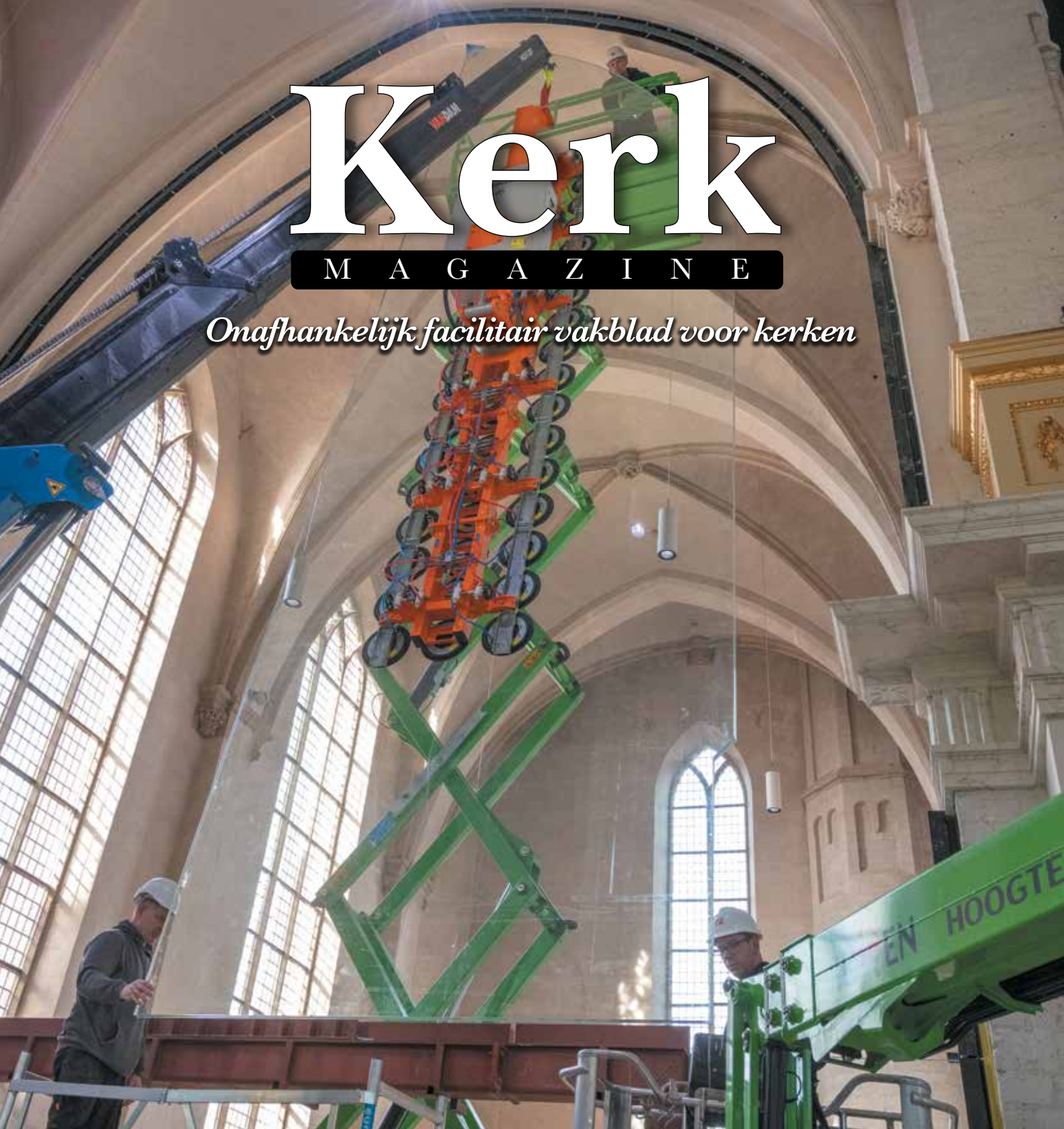

Kerk

M A G A Z I N E

Onafhankelijk facilitair vakblad voor kerken

Stevenskerk Nijmegen

Koploper in monumentale duurzaamheid

Nieuw beeld en geluid voor de Utrechtse Vermaning • Kerkbeamer: toegang tot 10.000 kerkliederen • De kerk-tuin van de Vredeskerk Nijkerk • Moons Architecten: nieuwe kansen voor oude kerkgebouwen • De kerkdienst streamen: de mogelijkheden op een rijtje • Pachtprijzen 2023 zijn van kracht • Na 70 jaar: schilderbeurt voor het Van Dam-orgel in Tholen • Het kerkcafé van de West Cliff Church in Whitby • Verbouw en nieuwbouw van Amsterdam tot Zoutelande

Kerkomroep.nl: uw kerkdienst in beeld en/of geluid

- Diensten beschikbaar via: tablet, smartphone, TV en computer
- Live en uit Archief
- Gratis App
- Oók voor gebruik met Chromecast
- Oók voor gebruik met AppleTV
- Oók voor gebruik met HumaxTV+ H3

De kerk dichtbij, maak verbinding!

Jouw kerk ook op kerkomroep.nl?

Ga naar www.kerkomroep.nl en meld je vandaag nog aan!

www.kerkomroep.nl • info@kerkomroep.nl

Kerkomroep.nl is het distributieplatform van sIKN.

Kerkomroep.nl

Mediastreaming

Uw eigen kerk
in huis!

Full HD
1080

sIKN verbindt

- Verbindt mensen thuis met de kerk
- Mediastreaming
- Geluid én beeld
- Van alleen geluid tot Full HD

Meer weten over mediastreaming van sIKN?
Bezoek onze website www.sikn.nl of bel 0182 - 750 520.

Wel zo vertrouwd! sIKN blijft verbinden

4 Stevenskerk: koploper in monumentale duurzaamheid

De Stevenskerk in Nijmegen loopt voorop in de verduurzaming van grote monumentale kerken. Isolatie van gewelven, vloeren en ramen strekken tot voorbeeld. Gelijktijdig loopt een proces van herinrichting en restauratie.

Streamen

Een kerkdienst streamen kan via platforms als Kerkdienstgemist en Kerkomroep, en via openbare kanalen. Dick Vos zet voor u de voor- en nadelen en de kosten op een rijtje.

10

Vermaning Utrecht

De Utrechtse Vermaning heeft nieuw beeld en geluid. "Het geluid klinkt nu zo ontzettend goed, het is bijna gênant. Wij noemden onze kerk altijd al 'ons kleine concertgebouw'."

15

Beamen

Toegang tot Bijbelteksten en alle liederen die de gemeente zingt. Een online-presentatieprogramma. Kerkbeamer maakt het werk aan de beamer-presentatie nog net geen fluitje van een cent.

19

Tuin Vredeskerk Nijkerk 22

Rond de Vredeskerk in Nijkerk ligt een prachtige kerktuin vol symbolische planten, struiken en bomen. Elke border heeft een eigen kleur, geïnspireerd op de kleuren van het liturgische jaar.

Moons Architecten

Marina en Iris Moons zoeken naar nieuwe kansen voor oude kerkgebouwen. "De aanpassingen die we doen, moeten passen bij de mensen, zodat iedereen graag naar de kerk blijft komen."

27

Engelse Kerk

Het dak lekte en er zat schimmel in het hout van de spanten in de West Cliff Church aan de Skinner Street in het Engelse Whitby. Nu kun je er droog en veilig koffie drinken.

41

Jaargang 14 – nr. 3 September 2023

Kerkmagazine verschijnt viermaal per jaar en wordt verspreid onder kerkrentmeesters, koster, beheerders etc. in alle kerken in Nederland.

Eindredactie Kees Posthumus

Medewerkers in dit nummer
Annelies Buit, Korstiaan van Vliet,
Dick Vos, Marco van de Wetering

Uitgever Marco van de Wetering

Foto voorzide Stevenskerk
Foto: Thea van den Heuvel
Fotografie & Film

Advertentie exploitatie
ER-Communicatie
Ed Rothuis
T +31 (0)6 270 288 77
E info@er-communicatie.nl
I www.er-communicatie.com

Vormgeving
Origin Marketing Groep
Martine van der Peijl
E info@originmarketing.nl
I www.originmarketing.nl

Uitgever
Helderblauw BV
Postbus 209
3770 AE Barneveld
T 0342 712 512
E kerkmagazine@helderblauw.nl
I www.kerkmagazine.nl
KvK 08178996
BTW nr: 8197.23.393.B01

Adreswijziging
Wilt u een adreswijziging van uw kerk doorgeven?
Ga dan naar
www.helderblauw.nl/adreswijziging-kerken

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitaal of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2023 – Helderblauw, Barneveld

Kerk

MAGAZINE

Stevenskerk: koploper in monumentale duurzaamheid

De Stevenskerk in Nijmegen loopt voorop in de verduurzaming van grote monumentale kerken. Isolatie van gewelven, vloeren en ramen strekken tot voorbeeld. Gelijktijdig loopt een proces van herinrichting en restauratie.

Tekst: **Kees Posthumus** | Beeld: © **Thea van den Heuvel Fotografie & Film, Kerkmagazine**

Noorderkapel, nu Droomkapel

Op zondag worden in de Stevenskerk oecumenische kerkdiensten gehouden door de Stadskerk Nijmegen van het Oecumenisch Citypastoraat. Maar de kerk, in de vroegste versie gebouwd in de 13e eeuw, is sinds 1983 geen eigendom meer van de Protestantse Kerk. Al veertig jaar beheert en exploiteert de Stichting Stevenskerk het markante gebouw in het centrum van Nijmegen.

Theo Andriessen is directeur van deze stichting, bestuurslid Henk Postema is bestuurlijk verantwoordelijk voor het proces van herinrichting, restauratie en verduurzaming.

Ons gesprek vindt plaats in de noorderkapel, die in september als kerkcafé Droomkapel haar deuren opent, voor koffie met gebak of een drankje. Andriessen: “Jaarlijks ontvangt de Stevenskerk rond de 150.000 bezoekers. Een groot verschil met het begin van deze eeuw, waarin de kerk alleen op zondag open was. Geen toerist die Nijmegen bezoekt, slaat de Stevenskerk over.”

Duurzaam monument

Postema: “Zes jaar geleden klopte de Stevenskerk aan bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om ondersteuning te vragen voor ambitieuze plannen. Direct werd duidelijk dat onder onze plannen een stevig verhaal moest liggen om een kans te maken. Dat verhaal kwam er, de Stevenskerk werd aangewezen als iconisch monument en ontving extra subsidie.

De plannen werden concreet: restauratie van het dak en het glas, verduurzaming van het gebouw en herinrichting. Monumentenzorg Den Haag onderzocht en gaf aan wat wij zouden kunnen doen om energielabel A voor monumenten te realiseren. Dat werd ons streven.

Het vraagt om grondige isolatie van vloeren, ramen en gewelven. Daarna kunnen warmtepompen het grootste deel van de verwarming verzorgen. Bij ernstige kou kunnen CV-ketels met hoog rendement bijgeschakeld worden.”

Gewelven

Het isoleren van gewelven is een onontgonnen terrein en vraagt veel onderzoek. Op infraroodfoto's van de gewelven is te zien waar de warmte wegstroomt. Hoe roder de kleur, hoe meer warmte er verloren gaat. Felrode foto's wijzen op een groot probleem. Stucgewelven en houten tongewelven vragen ieder hun eigen aanpak. Er

zijn, kortweg, twee opties: directe isolatie aanbrengen op de gewelven zelf of een nieuwe vloer aanleggen boven de gewelven. Beide opties hebben voor- en nadelen.

Postema: “Het grootste risico is dat je iets doet wat tien jaar later leidt tot problemen, zoals rotting door vochtophoping. De RCE kijkt kritisch mee als wij de gewelven willen inpakken. Er loopt nu een studie, mogelijk gemaakt door een subsidie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Als de eerste fase goed uitpakt worden in de tweede fase onze gewelven in een fabriek nagebouwd. Dan zal blijken wat het effect is van verschillende manieren van isoleren. Hierbij is ook de Technische Universiteit Delft betrokken.”

Andriessen: “Voor de stucgewelven wordt vooralsnog gedacht aan ‘een vorm van inpakken’. Voor de houten tongewelven is een behoorlijk experimentele oplossing in beeld, speciaal ontwikkeld voor onze situatie. Het is een op maat gemaakte, brandveilige deken, die tussen de ribben van de gewelven wordt geschoven en daar zichzelf opblaast. Zoals een kampeermatrasje. Voorop staat dat de gekozen oplossing bij temperatuurwisselingen en verschillen tussen binnen en buiten nooit leidt tot vochtvorming.”

Voorwaarde voor de RVO-subsidie

is dat de oplossing die voor de Stevenskerk wordt ontwikkeld in meerdere kerken bruikbaar is in een marktconforme en betaalbare oplossing. Zo biedt wat in Nijmegen gebeurt perspectief voor andere monumentale kerken.

“

*Zoals een
kampeermatrasje*

Winterkou

Voordat het proces rond isolatie op gang kwam, nam de Stevenskerk een belangrijk besluit.

Postema: “De noorderkapel, zuiderkapel en Gerfkamer worden gebruiksruidtes en krijgen een aangenaam klimaat van 18, 19 graden. Dat bereiken wij met enkel warmtepompen. De kerk zelf blijft kouder, gemiddeld 13, 14 graden door een continu verwarmde vloer. Daarmee ervaar je, ook in de winter, stralingswarmte. Als het nodig is voor evenementen verwarmen we de kerk bij.”

Andriessen: “Er werken hier circa tachtig betrokken vrijwilligers. Dankzij hen kan de kerk dagelijkse open zijn. Daarnaast wordt het klein

► onderhoud en schoonmaak ook door vrijwilligers verricht.

In de winter was openstelling met amper 10 graden niet te doen. Straks kan de kerk het hele jaar door open zijn, dankzij de vloerverwarming en de mogelijkheid om in de kapel even op te warmen. Even koffie drinken, even bijkomen. De uiteindelijke ontvangstbalie krijgt vloerverwarming en stralingswarmte. De mensen achter de balie zitten er altijd warm bij.”

Kapellen

Op 22 februari 1944 werd een groot deel van de historische binnenstad van Nijmegen verwoest door een geallieerd bombardement. Achthonderd mensen, vrijwel uitsluitend burgers, kwamen om. De Stevenskerk werd ernstig beschadigd en raakte in een deplorabele toestand. Tijdens de wederopbouw van de kerk werd in de noordelijke zijbeuk een grote noodkerk gemaakt. Twee zijkapellen met wanden van hout en beton werden in de jaren '60 opgeleverd, samen met de restauratie van de rest van de kerk. In deze kapellen werden erediensten gehouden, onder andere door kerkgemeenschappen waarvan het kerkgebouw nog niet herbouwd was.

Later raakte de noorderkapel buiten beeld en de ruimte werd gebruikt als opslagruimte. De ruimtes verkeerden in een zorgelijke staat. Tijdens de restauratie zijn deze ruimtes weer in ere hersteld. Het plan daarvoor werd gemaakt door architect Andrea Dolfsma en projectleider erfgoed Huib Koudstaal van Van Hoogevest Architecten uit Amersfoort. Het bureau is sinds het begin deze eeuw bij de kerk betrokken, toen ze de tender wonnen om aan de restauratie mee te werken. Sindsdien verzorgt het architectenbureau al het restauratiewerk aan de kerk.

Licht en ruimte

Dolfsma: “De opdracht was om de kapellen meer te betrekken bij de kerkruimte, door ze een nieuwe functie te geven en bezoekers de gelegenheid te geven er binnen te lopen. In eerste instantie was het plan om alleen de onderste laag open te maken. Dat leverde geen bevredigend resultaat op. De opdrachtgever kwam met het idee om de gehele afscheiding te verwijderen en iets met glas te doen. RCE en Welstand waren al snel enthousiast over de plannen. Meer historisch onderzoek naar de verschillende afscheidingen door de

jaren heen inspireerde ons om de eerste optie om te draaien: de bovenkant open maken en de onderkant gesloten houden. Daarmee kun je de ruimtelijkheid en het licht ervaren, terwijl je tegelijkertijd het besef hebt dat het een afgezonderde ruimte is.”

New York

Koudstaal: “Het was technisch een grote uitdaging om een glazen afscheiding van deze afmeting te realiseren. Andrea vond een referentie aan de andere kant van de oceaan: Saint Paul’s Cathedral in New York. Kan het daar? Dan moet het ook aan deze kant van de oceaan lukken. In een mooie samenwerking tussen architecten en IFS Building Systems, een in glas gespecialiseerde onderaannemer, kwamen we tot een werkende oplossing. Het werden zes grote glazen platen, waarvan de grootste exact 2718 mm bij 10673 mm is. Na veel onderzoek en vergaderen vonden wij uiteindelijk een oplossing om de platen te bevestigen aan de muren van de kerk. Technisch kan alles, maar het moet ook mooi zijn, in een slanke, onopvallende detaillering.”

Het glas moest, behalve groot van formaat, ook helder zijn. Koudstaal: “Veel glas, bijvoorbeeld in grote glazen gevels, is blauw of blauw-groenig. Dat wilden we absoluut niet. Een kantooruitstraling past niet in een kerk. Wij hebben zelf een groot stuk glas uitgeprobeerd, door het in een opening van de kapel te zetten. Van een afstand kon je het glas niet meer zien, zo wilden we het hebben. Er bleken in Europa slechts twee fabrieken die het glas in dit formaat en deze kwaliteit konden produceren. Het werd een fabriek in Spanje.”

Leerlooiers

Voor de portalen of ingangspartijen werd een bijzonder oplossing bedacht. Dolfsma deed onderzoek naar de geschiedenis van de kapellen en baseerde daar haar materiaalkeuze op. Dolfsma: “Aan de noordzijde van de toren is voor 1483 het Crispinusaltaar gesticht. Hij was de beschermheilige van het schoenmakers- en leerlooiersgilde. Aan de zuidkant van de toren is voor 1447 het Eligiusaltaar gesticht. Eligius was de beschermheilige van het smedengilde. De altaren werden na de reformatie verwijderd. De gildes waren nog zichtbaar aanwezig in de kerk door geschonken tekstborden en kroonluchters, met daarop gildeschildjes. Om de historie van de zuider- en noorderkapel meer beleefbaar te maken, koos ik voor de materialen messing en leer, die verwijzen naar de gildes die er hun altaren hadden: leerlooiers en smeden. Deze twee materialen passen bij de leeftijd en de sfeer van de kerk. Ook de schildjes van de twee gildes zijn verplaatst naar de kroonluchters in de zuider- en noorderkapel. Ze geven identiteit aan de kapellen.”

Windvlaag

Het glas kwam per truck naar Nederland, de grootste platen wogen tot drieduizend kilo per stuk. En toen ging het mis. Directeur Andriessen: “Vooraf was berekend dat de glazen platen door de deur konden. Bij het binnenbrengen bleek dat de bekisting van het glas een paar centimeter te hoog was, waardoor dat toch niet lukte. De bekisting werd verwijderd en het glas werd kaal naar binnen gebracht. Helaas was men er niet op bedacht dat het kan waaien in de gang tussen kerk en tegenovergelegen woningen. Het glas hing in de touwen, er kwam een windvlaag. Een van de platen viel op een andere, waardoor er twee stuk sprongen, van elke kapel een. Iedereen was zwaar aangeslagen. Het meest routinematige klusje was mislukt.” Gelukkig kon de levertijd voor nieuw glas drastisch worden verkort en dekt de afgesloten CAR-verzekering de schade. De vertraging werd het grootste probleem, omdat geplande verhuringen door moesten gaan. Alle partijen stelden zich flexibel op en nu is de Stevenskerk deze tegenslag alweer vergeten.

“
Het glas hing in de
touwen, er kwam een
windvlaag

Theo Andriessen en Henk Postema

Houtrecycle

Het eikenhout van de verwijderde afscheiding in de kapellen is opnieuw gebruikt. De oksaalrode verflaag werd er afgeschuurd, het oude hout werd een parketvloer in de kapellen. Maximaal gedroogd vormt het nu een perfecte vloer. De op warme lucht werkende vloerverwarming die er lag, was aan de onderkant niet geïsoleerd. Daardoor verdween de helft van de warmte in de kruipruimte. Nu ligt er van onder geïsoleerde vloerverwarming, van warm water voorzien door een warmtepomp. In 2026 zal dit systeem ook in de rest van de kerk worden aangelegd. In de kapellen zorgen akoestische panelen voor een goede akoestiek. Het Geluidburo hielp om elke kapel de akoestiek te bezorgen, die aansluit bij het gebruik ervan. In de zuiderkapel, met concerten en tentoonstellingen, klinkt het anders dan in kerkcafé Droomkapel van de noorderkapel.

Glasisolatie

Veel warmte verdwijnt door de ramen. In de kapellen hebben de ramen nu nog zogeheten achterzetglas. De spouw die hierdoor ontstaat, zorgt ervoor dat het vocht weg kan. Deze oplossing is erger dan de kwaal, aldus Postema. “Je creëert als het ware een omgekeerde radiator. Straks voorkomen voorzetramen, aan de buitenkant, dat er water door de glas-in-loodramen naar binnen komt. Daardoor kunnen we de spouw tussen raam en achterzetraam dichtmaken, waardoor isolatie een feit is. De condens die ontstaat door de afkoeling ►

datavideo

4K TRACKING CAMERA

ULTIEME 4K REAL TIME TRACKING CAMERA

De gloednieuwe tracking camerareeks van Datavideo biedt betrouwbare en zeer kosteneffectieve tracking mogelijkheden als toevoeging aan een hoge kwaliteits camera lijn.

De PTC-285 is een kosteneffectieve 4K PTZ camera met tracking functionaliteit. Je kunt eenvoudig kiezen om een bepaald persoon te blijven volgen in een groothoek, middel of close perspectief. Je kunt ook een regio aangeven om bepaalde objecten in beeld te houden.

PTC-285 kan ook bediend worden door Visca-over-IP en is compatible met ONVIF.

Voor meer informatie, zie ook www.datavideo.com

MAHR
Heizung
Klimatechnik
seit 1841

Kerkverwarming

Aangepaste Techniek voor u kerk

iStock.com/shapecharge, iStock.com/jotily

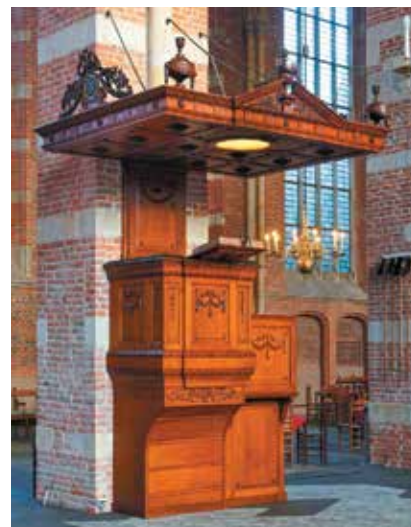
- _ individuele oplossingen voor verwarmings en klimaat techniek
- _ duurzame concepten gecombineerd met en laag mogelijk behoefte aan energy
- _ eigen productie op maatwerk en service uit een hand
- _ bijzonder Know-How van klimaat controle en verwarming van kerken
- _ **MAHR-Actherm®** – eigen regeltechniek voor individuele oplossingen.
- _ vrijblijvend en competent advies door onze medewerkers in heel Europa

nederlandstalig www.kerkverwarming-mahr.nl
 +49 171 3044 790 info@mahr-heizung.de

SINCE 1922

Hekkers & van 't Spijker

MEUBELMAKERIJ
GESPECIALISEERD IN
ANTIIEKRESTAURATIE

MOLENALLEE 5 - 7384 AM WILP / POSTERENK
TEL. 0571 - 26 20 07 - WWW.HEKKERS-SPIJKER.NL

- van de warme lucht in de spouw voeren we aan de onderkant af met ventilatie.” Deze ingreep loopt parallel met een restauratie van de glas-in-loodramen.

Presentatie

Dit najaar krijgt de Stevenskerk een nieuwe publiekspresentatie, die het verhaal van de stad en de kerk voor het voetlicht van de bezoekers brengt. Andriessen: “Het eerste deel bestaat uit een audiovisuele presentatie met 3D-projectie over de bouwgeschiedenis en functies van de kerk, vanaf de dertiende eeuw tot nu.

Daarnaast maken we een AR-tour (Augmented Reality – red.), waarbij je met een tablet door de kerk loopt om verschillende periodes in de geschiedenis van de kerk te zien. Je richt je tablet op het graf van Catharina de Bourbon en je ziet haar verschijnen, op je scherm. Zo ontsluiten wij de geschiedenis van de kerk voor een breed publiek. Als derde richten we een aantal kapellen opnieuw in, met aandacht voor de gilden die destijds de bouw ervan betaalden: bakkers, bronsgieters, timmerlieden. Wij besteden ook aandacht aan de toekomst van het gebouw. De Stevenskerk staat er al 750 jaar en zal er over 750 jaar nog steeds staan. Het is behalve een monument en een toeristische attractie, ook een gebouw van de toekomst met een belangrijke culturele en maatschappelijke functie in de stad.”

Het project van verduurzaming en restauratie begon in 2018 en wordt volgens planning in 2026 afgerond. De totale kosten bedragen ruim 10 miljoen. Daarvan komt het grootste deel uit subsidies van onder andere rijk, provincie en gemeente. Een deel ervan werd verworven bij particuliere stichtingen.

Alle betrokken partijen kijken met veel voldoening naar het resultaat: de

Kerkdienst, tattoos en fantasy

Elke zondag is er in de Stevenskerk een oecumenische viering van Schrift en Tafel, met voorgangers uit verschillende kerken.

Andriessen: “Wij proberen het totale verhaal van de kerk te vertellen, waarvan de functie van bedehuis er één is. Het is belangrijk dat deze plaats beschikbaar blijft als een plaats voor kerkdiensten en vieringen.

Daarnaast wordt de Stevenskerk volop verhuurd voor evenementen, concerten en officiële bijeenkomsten. Uitgangspunt bij programmering en verhuur is dat het gebouw altijd iets bijdraagt aan de activiteit. We willen recht doen aan de kwaliteit en de actuele betekenis van het gebouw. Dingen moeten beter worden omdat ze in de Stevenskerk plaatsvinden.”

Eerder dit jaar gingen de deuren open voor twee bijzondere evenementen.

Op 14 april kwam de wereld van tattoo-artiesten de kerk binnen tijdens de eerste Numaga Tattoo Convention. Op 29 mei bezochten drieduizend mensen ‘Novio Magica’, een ‘fantasy, book en film fest’. Op het affiche cirkelt

een vuurspuwende draak rond de toren van de kerk. Fantasy-figuren beklimmen de daken van de kerk. Op een dakkapel staat een witte muis, met een paraplu in een zwarte jurk.

Vooraf heerste er bij vrijwilligers weinig enthousiasme over de twee bijeenkomsten. Achteraf was de groep bijna unaniem gecharmeerd door het vriendelijke, zachtmoedige publiek en de sfeer van de beurzen, die goed wonderwel accordeerde met de sfeer van de kerk. Vanzelfsprekend is de kerk volop in gebruik tijdens het grootste evenement van Nijmegen, de jaarlijkse Vierdaagse. Traditioneel begint het wandelevenement met de Vierdaagse-mis in de Stevenskerk. Daarna wordt de kerk omgebouwd tot poppodium, waar tijdens de Vierdaagse Feesten elke avond concerten zijn. Poppodium Doornroosje organiseert er concerten die passen in de kerk. Heavy metal zul je er niet horen, dat zou akoestisch een ramp worden. Popzanger Frank Boeijen klinkt er wel, zijn concert op woensdag 19 juli was strak uitverkocht.

opdrachtgever, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de gemeentelijke commissie voor beeldkwaliteit, betrokken bedrijven en zeker de architecten. Dolfma: “Iedereen die aan dit project meewerkte had hetzelfde hoge ambitieniveau om er iets supermooids van te maken.

Er was een openheid, enthousiasme en bereidheid om ook minder conventionele oplossingen te zoeken. Er is op grote schaal iets nieuws, een nieuwe tijdlaag, aan de kerk toegevoegd, zonder het karakter ervan aan te tasten.”

Kerkelijke gemeente: www.stadskerknijmegen.nl
Stichting Stevenskerk: www.stevenskerk.nl
Aannemer: www.vandintherbouwbedrijf.nl
Architect: www.vanhoogest.nl
Glas: www.ifsbuildingsystems.nl

Streamen kan gratis of met service

Een kerkdienst streamen kan via platforms als Kerkdienstgemist en Kerkomroep, en via YouTube, Facebook of andere openbare kanalen. Dick Vos zet de kosten en de voor- en nadelen op een rijtje.

Tekst en beeld: **Dick Vos**

Nederland kent twee grote platforms die gespecialiseerd zijn in het streamen van kerkdiensten: Kerkomroep en Kerkdienstgemist. Zij adviseren en faciliteren kerken om de diensten op internet te krijgen en bieden deze aan via gebruikersvriendelijke websites en apps voor tablet en smartphone. Voor gebruikers zijn de diensten in principe gratis. Afgezien van opstartkosten betalen kerken platforms maandelijks een bedrag gebaseerd op het aantal gebruikers. Beide platforms worden stabiel en betrouwbaar genoemd en kennen zelden storingen. Wanneer er iets misgaat, is dat gewoonlijk vóórdat de datastream de encoder van het platform ingaat.

Kerkdienstgemist.nl

Kerkdienstgemist richt zich geheel op streamingssoftware. De advisering, verkoop en installatie van apparatuur wordt overgelaten aan 'servicepartners'. Naast geluidsapparatuur - gewoonlijk al aanwezig in kerken - gaat het om één of meer camera's en eventueel een regiecomputer met software. Onmisbaar is de encoder, het apparaat dat de data comprimeert en uploadt naar Kerkdienstgemist. De kosten van de apparatuur zijn sterk afhankelijk van de gewenste kwaliteit en mogelijkheden. Bij een krap budget kan zelfs een smartphone dienen als camera. Meer dan 1900 kerken maken gebruik van Kerkdienstgemist. Onder de naam Unsergottesdienst.de is het bedrijf actief

in Duitsland. Via het zogeheten Lukas-kastje - een eenvoudig te bedienen 'kerkradio' - kunnen gebruikers zonder pc of smartphone met een minimale mobiele verbinding bediend worden. Via een Settopbox kunnen uitzendingen op tv bekeken worden. Ideaal voor mensen die minder internetvaardig zijn en ook handig voor mensen die vanwege hoorproblemen de nodige hulpmiddelen aan hun televisie gekoppeld hebben. Desgewenst kan het bereik van de uitzendingen beperkt worden tot een besloten groep. Dat kan wenselijk zijn bij rouw- of trouwdiensten.

Staffels

Afhankelijk van het vooraf geschatte aantal kijkers/luisteraars per maand, kan gekozen worden uit vier typen abonnementen voor beeld én geluid, variërend van 35 (tot 150 kijkers) tot 90 euro (tot 1200 kijkers) per maand. Op basis van nacalculatie worden eventuele extra kijkers na afloop van de maand in rekening gebracht. Afhankelijk van het abonnement nemen de extra kosten af, van 23 tot 7,5 cent per extra kijker. Kijkers tellen pas mee wanneer ze minimaal 10 minuten online waren. Indien het voor de kerk voordeliger is, kan het gekozen abonnement achteraf nog worden aangepast. Voor het uitzenden van alleen geluid wordt 7,95 euro per maand gevraagd en daarbovenop 6 cent per luisteraar per uur. De kerk betaalt eenmalig 45

“

Wij bieden passende oplossingen voor elke situatie

euro aansluitkosten en de uitzendingen worden maximaal een jaar bewaard. Op verzoek kunnen opnames eerder verwijderd worden. “Wij bieden passende oplossingen voor elke situatie”, aldus Peter Schuurman, communicatiemedewerker bij Kerkdienstgemist. “Daarnaast kunnen wij te hulp te schieten wanneer er onverhoeds iets misgaat bij het *live* uitzenden. Voor zover de in de back-up geüploade bestanden dat toelaten, kunnen we uitzendingen herstellen en alsnog beschikbaar stellen.”

Kerkomroep.nl

Ruim duizend kerken zenden uit via Kerkomroep, geluid én beeld of alleen geluid. Naast weergaven via de eigen website en de eigen kerkomroep-app - gratis voor gebruikers - voorziet de *Stichting Intermediair Kerkomroep Nederland* (sIKN) desgewenst in zogeheten Mediaboxen voor gebruikers thuis. Hiermee kunnen de diensten worden afgespeeld op de eigen tv. Voor degenen die geen internetabonnement

hebben, kan de Mediabox via een mobiele router van telecombedrijf Koekman aangesloten worden op het internet. Ditzelfde geldt voor de KerkWebRadio, die alleen het geluid van de kerkdienst doorgeeft. Voor de aansluiting op het internet betaalt de gebruiker maandelijks 10 euro voor alleen geluid of 22,50 voor geluid én beeld. Voor beide apparaten wordt eenmalig 60 euro in rekening gebracht. Daarnaast hebben gebruikers ervan een abonnement op het signaal nodig. Geluid en beeld kost 2 euro per maand, voor alleen geluid wordt € 1,68 gevraagd.

Pieken

Als kerk neem je een maandabonnement op het aantal gelijktijdige *live*-kijkers per uitzending. In tien staffels variëren de kosten van 8 euro per 5 kijkers tot 400 euro voor 1000 kijkers. Alleen luisteren kan van 12,50 (10 gelijktijdige luisteraars) tot 200 euro (1000 luisteraars). Het gaat om live-kijkers of -luisteraars, wie de dienst later volgt, wordt niet meegeteld. Kijken er tijdelijk meer mensen mee dan waar het abonnement op berekend is, dan worden deze niet uitgesloten. Kerkomroep weet dat er afhankelijk van de dienst pieken kunnen zijn. Pas wanneer er structureel meer luisteraars/kijkers zijn dan waar voor betaald wordt, wordt

de kerk gevraagd het abonnement aan te passen. Onafhankelijk van het aantal kijkers/luisteraars wordt 5 euro per maand gevraagd voor een zendabonnement geluid of 25 euro voor een zendabonnement geluid en beeld. Kerkomroep bewaart maximaal 50 uitzendingen voor de kerk. Bij aanvang brengt Kerkomroep eenmalig 75 euro in rekening voor de aansluiting en 150 euro voor ondersteuning en installatie op locatie. Daarnaast moet gewoonlijk een kerkomroep-streamer aangeschaft worden. Een geluidstreamer kost 495 euro, een streamer voor geluid én beeld bijna 1300 euro. Bij gebruik van een eigen mixer, zoals de (gratis) software OBS, is een dergelijke streamer niet nodig. Wanneer er iets gekst in een uitzending zit, kan een al gearchiveerde dienst achteraf aangepast worden. De gebruiker kan de dienst downloaden, aanpassen met behulp van geschikte software en weer uploaden. Zo kan, bijvoorbeeld, het loze kwartier voorafgaand aan de dienst verwijderd worden. Geluidsopnamen kunnen inmiddels online worden ingekort, voor beeld volgt deze optie in de toekomst, aldus Daan van Heteren, directeur van Kerkomroep/sIKN.

Lastig vergelijken

Samengevat biedt Kerkomroep eigen streamers, Mediaboxen en KerkWebRadio's. Kerkdienstgemist verwijst hiervoor naar eenvoudig te vinden gespecialiseerde derden. Een snelle prijsvergelijking is lastig vanwege de verschillende staffels die door de aanbieders gehanteerd worden en de vele componenten waarbij al dan niet rekening mee gehouden moet worden. En dan hangt er nog geen camera in de kerk. Het meest opvallende verschil is de manier waarop omgegaan wordt met

extra kijkers. Bij Kerkdienstgemist betaal je op basis van nacalculatie exact voor het aantal gebruikers, de abonnementskosten zullen maandelijks variëren. Bij Kerkomroep staan de maandelijks kosten vast tot het abonnement echt niet meer past. *Fair Use Policy* noemen ze dat. Kerken bevestigen dat het streamen heel eenvoudig is. Als de apparatuur en de software naar behoren geïnstalleerd zijn, is het één druk op de spreekwoordelijke knop en je zendt uit.

YouTube

Het streamen van kerkdiensten kan gratis via platforms als YouTube, Facebook, Zoom, Teams of Google Meet. Technisch is dat niet zo moeilijk en de kerkrentmeesters zullen er blij mee zijn, want het kost geen geld. 'Bij YouTube betaal je met je privacy', zet Kerkdienstgemist daartegenover. Je bestanden komen ergens op het web te staan en je hebt er geen controle meer over. Bij Kerkomroep en Kerkdienstgemist zijn ze veilig. "Als je diensten bij ons gewist worden zijn ze echt weg", verzekert Kerkomroep.

Het doel van platforms als YouTube en Facebook is om reclamemakers een podium te geven, weet Van Heteren van Kerkomroep: "Je wilt toch geen reclame voor online gokspelletjes voorafgaand aan je kerkdienst?" Hiernaast heeft YouTube, verreweg het meest gebruikte gratis platform, geavanceerde software om inbreuk op auteursrechten tegen te gaan. Bespeurt YouTube fragmenten waarvoor auteursrechten gelden, dan grijpt het platform in.

De Nicolaïkerk in Appingedam heeft er ervaring mee. "Toen een fragment van Nederland Zingt getoond werd in een dienst, werd de uitzending onderbroken. Pas twee of drie minuten na afloop van het fragment gingen we weer *live*," aldus Johan Scholtanus van het beamteam. "Gelukkig liep de gelijktijdige uitzending via Kerkdienstgemist gewoon door." Het is de Immanuelkerk in Groningen-Zuid nog nooit overkomen. Volgens Derk Jan Land van het streamteam komt dat doordat een kerk als niet-commerciële organisatie niet uitzendt om ermee te verdienen. De laatste kerk maakt alleen voor het geluid gebruik van Kerkomroep. "Wanneer er dan iets misgaat met het uitzenden via YouTube – het blijft techniek – heb je in ieder geval het geluid nog op de server van Kerkomroep."

Kerkomroep begrijpt dat kerken ook gebruik willen maken van platforms als YouTube. Niet-kerkelijke geïnteresseerden zullen eerder op YouTube zoeken naar een kerkdienst dan Kerkomroep vinden. Voor 10 euro in de maand is het mogelijk bij Kerkomroep een abonnement te nemen op een 'sociale media koppeling'. Daarmee kan gelijktijdig via Kerkomroep, YouTube en eventueel Facebook gestreamd worden.

“

*Dat bespaart geld
maar kost tijd.*

Voorvragen

Eric van den Berg, van ISI Media – Communicatie voor zinnige organisaties, adviseert vooral goed na te denken over de voorvragen wanneer je kerkdiensten wilt uitzenden en een platform kiest. Wat wil je precies, wanneer, hoeveel, voor wie en door wie?

Kerkomroep en Kerkdienstgemist zijn specialisten die bekend zijn met het kerkelijk veld, waardoor je adequate begeleiding en ondersteuning krijgt. Bij YouTube moet je alles zelf uitzoeken. "Dat bespaart geld, maar kost tijd. En heb je daarvoor voldoende vrijwilligers beschikbaar?" Vooral op het vlak van de productie van uitzendingen valt er nog veel te winnen, zegt Van den Berg. In hoeverre houd je bij de opzet en vormgeving van een dienst rekening met kijkers elders? Hoe breng je iets in beeld en wanneer wat? Kijkers zijn gewend aan gelikte producties op televisie. Kerken kunnen daar doorgaans niet aan tippen. Tegelijk kun je er wel voor zorgen dat jouw registratie ondersteunt wat je aan kijkers wilt overbrengen. Het antwoord op die vraag bepaalt mede hoeveel je moet investeren in apparatuur en software.

Kerkdienstgemist: <https://kerkdienstgemist.nl>

Kerkomroep: <https://www.kerkomroep.nl>

Eric van den Berg: <https://isimedia.nl>

**Bestel online op:
www.kerkkaars.nl**

**RELIGIEUZE
KWALITEITS
KAARSEN**

Bekijk ons compleet assortiment kwaliteitskaarsen op www.kerkkaars.nl
Wij verzenden uw bestelling binnen 24 uur.

Bel ons: 0180 692004

Wesotronic adviseert, ontwerpt en installeert, voor een optimale beleving in uw kerk.

wesotronic
audiovisual professionals

member of
utron group

Transformatie Valkenboskerk Den Haag

Heeft u al een visie op de toekomst van uw kerkgebouw?

Een kerk biedt een plek voor rust, bezinning en aanbidding. Tegelijkertijd worden sommige kerkgebouwen steeds minder intensief gebruikt.

Wij helpen u een visie te ontwikkelen op het toekomstig gebruik van uw kerkgebouw. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een gedeeltelijke herprogrammering, een kleine verbouwing of een intensief transformatieproces.

We doen dit met liefde.

Neem contact op met een van onze gespecialiseerde architecten voor een vrijblijvende afspraak.

Scan de QR-code voor meer informatie over de transformatie van de Valkenboskerk
Scheepmakersstraat 47, 2515 VA Den Haag
070 322 2757
info@studioschaeffer.nl

schaeffer

ER COMMUNICATIE

HOE BEREIKT U KERKEN?

Lift mee op het succes van Kerkmagazine!
De advertenties worden zeer goed bekeken door de lezers. Dat blijkt ook uit de zeer trouwe groep adverteerders in Kerkmagazine.

De advertentieverkoop is in handen van ER-Communicatie.
Ed en Sonja Rothuis adviseren u graag!

0314 334 960 info@er-communicatie.nl
06 2702 8877 www.er-communicatie.nl

Beeld en geluid in het kleine concertgebouw

De Utrechtse Vermaning heeft nieuw beeld en geluid. Koster Joram Pool: “Het geluid klinkt nu zo ontzettend goed, het is bijna gênant. Wij noemden onze kerk altijd al ‘ons kleine concertgebouw’.”

Tekst: Kees Posthumus | Beeld: RDJ AV

Achter een imposante gevel aan de Nieuwe Gracht in Utrecht bevindt zich al 250 jaar de Doopsgezinde Vermaning. Het pand was voorheen een bierbrouwerij. Doopsgezinde kerken heten Vermaning, een woord dat ‘onderwijzing’ betekende in de tijd waarin Menno Simonszoon, voorman van de Doopsgezinden, leefde. Hij was priester in het Friese Pingjum. Buiten Nederland wordt de naam Mennonieten gebruikt.

Afwerking

In de Utrechtse Vermaning zit het werk voor de nieuwe installaties er bijna op. Alle kabels liggen, alle apparatuur werkt. De draadloze microfoons kregen een update, met een extra ontvanger. Het beamerschermbord komt soepel omhoog. En de geluidsinstallatie klinkt als een klok, wanneer koster Joram Pool de klassieker ‘Africa’ van de band Toto streamt, bij wijze van demonstratie.

Niets meer aan doen. Of toch. Voor de video is nog apparatuur in bestelling, vanwege lange levertijden. Er moet nog een oplossing komen voor het plankje, dat krom trekt door de hitte van de beamer die er op staat. Ook is het onhandig dat je het licht in het klankbord boven de preekstoel aan moet doen, voordat je het beamerschermbord kunt inschakelen. Kleine problemen, waar Ronald de Jeu van RDJ AV soepel oplossingen voor bedenkt. Zijn bedrijf legde de nieuwe installaties aan in de sfeervolle kerkzaal. In de afwerkingsfase doen details er zeker toe.

Wat was het probleem?

Pool: “De geluidskwaliteit in de kerkzaal liet te wensen over. De verouderde installatie was sterk gevoelig voor storingen en onregeligheden. Je kon bij alle knoppen, wat maakte dat er al snel problemen ontstonden wanneer

“
Je moet echt flink je best doen om de installatie te ontregelen”

iemand op het verkeerde knopje drukte. Wat natuurlijk gebeurde.” Het Bedieningspaneel is nu eenvoudig en zo klein, dat het op de plank voor het kerkboek past. De Jeu: “Je moet echt flink je best doen om de installatie te ontregelen. Je hoeft er maar naar te kijken en je kunt het bedienen. Gebruiksgemak is bij ons prioriteit. Als je de kerk verhuurt, moet je als beheerder bezig zijn met service en gastvrijheid. Niet met een lastig te bedienen, storingsgevoelige geluidsinstallatie.”

Wat is de oplossing?

Pool: “Een nieuwe audio-installatie, met drie maal twee speakers. Twee grote boxen aan de zijwand, op een vijfde van de kerkzaal, die mooi uitlijnen met de wand van de kerk en daardoor nauwelijks opvallen. Verplaatsing hiervan naar achteren zou problemen opleveren met rondzingen. Twee kleine speakers voorin, naast de preekstoel, die het geluid voor in de kerk aanvullen. En twee subwoofers. Nieuw is ook de video-installatie, met camera, beamer en beamerscherm. Die hadden we voorheen niet. Door piekfijn geluid en haarscherp beeld is de kerkzaal nu beter te verhuren. Dat was een van de doelen voor dit project. Het geluid klinkt nu zo ontzettend goed, het is bijna gênant. De akoestiek was altijd al bijna perfect, dankzij het ruim aanwezige houtwerk met rijkelijk veel details. Wij noemden onze kerk altijd al liefkozend ‘ons kleine concertgebouw’. En nu zeker!”

Meestal zijn doopsgezinden bescheiden, vandaag even niet.

Wat doen subwoofers?

Pool: “Subwoofers maken het verschil tussen een serieus goed geluid en het klassieke, nasale kerkgeluid.”

De Jeu: “Bij muziek zit het gevoel in lage tonen. Subwoofers geven die lage tonen heel mooi weer. Dat werkt, zonder dat mensen zich dat bewust zijn. Denk aan de sonore stemmen bij BBC-natuurdocumentaires. In de twee grote boxen zitten maar

liefst achttien speakers, die een prachtig geluidsbeeld geven over de gehele diepte van de kerk. De combinatie met de andere speakers geeft een geweldig goede geluidskwaliteit.”

“

Bij muziek zit het gevoel in lage tonen

Wat betekent het gebouw voor technische oplossingen?

De Jeu: “Ik krijg altijd een warm gevoel als ik zo’n mooi gebouw als dit binnenkom. Dat was ook al zo bij de Doopsgezinde Vermaning in Amsterdam. De opdracht daar leidde tot het werk hier. De techniek moet volledig ondersteunend zijn aan de kwaliteit van het gebouw, maar liefst niet opvallen. Alles moet mooi weggewerkt zijn in het interieur. Het liefst boor je door de muur, zodat je geen enkel kabeltje meer ziet. Soms kan dat niet en gebruiken wij speciale beugels waardoor de kabels kunnen lopen. Of je geeft de kabel een likje verf in de kleur van de muur. Die kleine boxen aan beide kanten van de preekstoel zijn wit, dat kan beter zwart zijn, denk ik. Dan vallen ze minder op. Als de koster dat wil, regelen we dat, zonder extra kosten.”

Hoe is het geregeld met beamer en scherm?

De Jeu: “De beamer staat op een plankje aan de zijkant en projecteert schuin op het scherm. Esthetisch is dat de beste oplossing, de beamer staat niet in het zicht. Het oog wil ook wat. Die schuine projectie kun je corrigeren met technische aanpassingen, waardoor je het nauwelijks ziet.”

Pool: “Over het scherm hebben wij lang nagedacht. De meeste schermen komen naar beneden, deze komt omhoog. Op de muur rechts van de preekstoel projecteren of een scherm aan de muur hangen kon niet: op die plaats zit een glas-in-loodraam.

De oplossing is een soort bak waarin zich opgerold het scherm bevindt. Aanvankelijk was het plan om het scherm met een katrol omhoog te takelen. Dat kon beter: er staat nu een gemotoriseerd scherm dat met een druk op de knop vanuit de bak naar boven komt. De meerkosten voor deze oplossing vielen mee. Voor wat betreft de grootte van het scherm geldt: het kan, maar het houdt niet over. Iets groter zou mooi zijn, maar dat vereist een andere beamer. Het is altijd een beetje schipperen tussen wat kan en het ideaal.”

De kerk kan toe met 1 camera.

De Jeu: “Die hangt aan de achterwand van de kerkzaal. Er is een automatische schakeling van het overzicht naar, bijvoorbeeld, de spreker achter de microfoon, via vaste instellingen. Dat

Koster Joram Pool en Ronald de Jeu

zorgt voor een rustig beeld. Terwijl het overzicht in beeld is, kies je een volgend detailshot.”

Dynamisch

Het voortraject duurde enkele maanden, het werk zelf enkele dagen. RDJ AV streeft ernaar om op maandag te beginnen met een klus en op donderdag in hoofdzaak af te ronden. Zo zit de kerk geen zondag zonder geluid. De eerste zondag kan het bedrijf van een afstand mee kijken of het goed gaat en zo nodig de puntjes op de i zetten. Het eerste half jaar na oplevering staat er een service-pc in de kerk, waarmee RDJ AV op afstand kan ingrijpen wanneer er zich problemen voordoen.

De nieuwe installaties voor beeld en geluid vormen een grote stap in de modernisering van de Utrechtse Vermaning. Volgende week komen er 23 zonnepanelen op het platte dak van het gebouw. Studenten van de opleiding voor restauratieschilders herstellen de imitatiehouten banken in oude luister. Aan de buitenkant zijn schilders aan het werk. Het is een dynamische zomer in de oude Vermaning.

Gemeente: www.doopsgezindutrecht.nl
Installaties: www.rdj-av.nl

BAVA LIGHT CONCEPTS

SYLVAIN POONSSTRAAT 14
2548 XX DEN HAAG
070 345 00 45
WWW.KERKVERLICHTING.EU

ARCHITECTURE PRODUCTION SALES

LICHTADVIEZEN * OMBOUWEN NAAR LED * RESTAURATIE * MAATWERK * MONTAGE * EIGEN FABRIEK

Hollander
kantoorwensen op maat

- Kerkzaal, vergaderruimtes & Consistorie inrichting
- Kantoormachines
- Kantoor & projectinrichting
- Kantoorartikelen
- Visuele presentatiemiddelen
- Facilitaire producten
- Relatiegeschenken

www.hollanderopmaat.nl
06 53 993 990

het geluidBuro

Een prachtige akoestiek
en mooi geluid in elke kerk.

De Westerkerk, Amsterdam

www.geluidburo.nl

Gemak dient het mediateam

Toegang tot Bijbelteksten en alle liederen die de gemeente zingt. Een presentatieprogramma, speciaal voor kerken. Koppeling met kerktelevisie. KerkBeamer maakt het werk aan de beamerpresentatie nog net geen fluitje van een cent.

Tekst en beeld: **Kerkmagazine**

Beamers en tv- of projectieschermen zijn in veel kerken niet meer weg te denken. Gedrukte liturgieboekjes maakten plaats voor de complete liturgie, inclusief Bijbelteksten en liedteksten en notenbalken op scherm. Het maken van de beamerpresentatie kost mediateams doorgaans veel tijd en moeite. Dat was ook de ervaring van Michiel Pouwels (1980) en Matthias Sander (1989). Pouwels is software-ontwikkelaar, Sander is grafisch vormgever en marketeer. Samen vormen zij sinds 2017 het bedrijf KerkBeamer.

Beamteam

Pouwels: "Wij waren beiden lid van het mediateam in onze kerk, de Nederlandse Gereformeerde Kerk De Voorhof in Apeldoorn. Daar werkten wij met Engelse pakketten, die verre van gebruiksvriendelijk waren. Het grootste probleem was het ontbreken van een toegankelijke database met liederen en Bijbelteksten. Dat leidde tot eindeloos zoeken op Internet, knippen en plakken. In 2013 verscheen het Nieuwe Liedboek. Tekst en muziek kwamen, volkomen terecht, achter slot en grendel vanwege auteursrechten. Daarvoor haalde iedereen alles overal

vandaan zonder ervoor te betalen. Naast dat het illegaal en strafbaar was, kostte het de makers van de beamerpresentatie heel veel tijd. Dichters, componisten en uitgevers met recht op een vergoeding konden naar hun geld fluiten. Dat moest anders kunnen."

Database

Pouwels en Sander begonnen aan een tournee langs uitgevers van kerkmuziek. Het doel: één grote database, waar kerken legaal uit kunnen putten voor tekst en muziek van liederen. Dat kostte moeite en overredingskracht, uitgeverijen moesten wennen aan het idee, maar het lukte. Kerken sluiten een licentie-overeenkomst af met de uitgever die hun liedrepertoire beheert en ontvangen in ruil daarvoor een code. Deze code geeft via het programma van Kerkbeamer legaal en direct toegang tot tekst en muziek van de liederen. Het gaat om tegen de 10.000 kerkliederen. Dat heeft een prijs, voor de licentie en voor KerkBeamer, maar het is compleet legaal en gemakkelijker. Een abonnement op KerkBeamer kost circa € 25,- per maand, afhankelijk van de grootte van de gemeente of kerk.

“

*Het is deels opzet,
deels onwetendheid*

Illegaal

Sander: "Wij dachten dat iedereen dit een goede oplossing zou vinden. Toch blijkt in de wereld van de kerken te gelden: 'als het gratis kan, dan doen we het gratis'. Overal zwerven bestanden rond met teksten en muziek, die kerken zelfs met elkaar delen. Het is deels opzet, deels ook onwetendheid over hoe je de zaken wel legaal kunt regelen. Het licentie-landschap in de kerken is ook best ingewikkeld. Wij zijn inmiddels al jaren onderweg." Sommige gemeenten hebben een breder repertoire dan enkel het Liedboek. Dat betekent dat er meerdere licenties nodig zijn. De prijs van de licentie is afhankelijk van het aantal kerkleden. Handiger zou zijn om te betalen wanneer je een lied uit een bundel zingt, maar dat is nog toekomstmuziek. Technisch kan het al. Qua licenties is KokBoekencentrum

Michiel Pouwels en Matthias Sander

een grote speler, met onder andere het Liedboek, Hemelhoog, Op Toonhoogte en Weerklank. Jongbloed beheert het Gereformeerde Kerkboek 2017. De grootste speler is het Amerikaanse CCLI, dat wereldwijd honderdduizenden liederen beheert, waaronder Nederlands repertoire als Opwekking en Sela.

Online

Terug naar de beamerpresentatie. KerkBeamer biedt een programma aan, waarmee je online aan de presentatie kunt werken. Bijkomend voordeel: als er vragen of problemen zijn kunnen Pouwels en Sander gemakkelijk

meekijken.

De gebruiker kiest om te beginnen uit een aantal sjablonen, waarin je de presentatie opmaakt. Deze zijn blanco of al voorzien van de gebruikelijke elementen van een liturgie. In hun kantoor laten Pouwels en Sander zien welke mogelijkheden het programma biedt.

Sander: “Je maakt online een presentatie aan, met alle liederen, Bijbelteksten en elementen en gegevens van de liturgie, afbeeldingen, foto’s, video’s. Alles wat je op de beamer wilt laten zien, zet je in het programma. Het programma is bestemd voor teams,

66

*De meeste programma’s
gebruiken plaatjes van
notenbalken, wij niet*

ieder kan er vanaf de eigen laptop of pc online aan werken. In de kerk installeer je de KerkBeamer-software, je haalt de presentatie binnen, stelt je beamer in en start. Met verschillende uitgangen: voor op het scherm in de kerk en voor kerktelevisie thuis. Mocht je een lied vergeten zijn of mocht de dominee wil ineens een ander lied laten zingen? Dan voeg je dat ter plekke en snel toe. Binnen een halve minuut, vanuit de database.”

Basisopmaak, achtergrondkleur, standaard lettertype, -grootte en -kleur, alles is naar eigen wens te kiezen. De presentatie van een gemiddelde kerkdienst is in een kwartiertje klaar, beduidend korter dan met Powerpoint. Pouwels: “Ons programma berekent zelf hoeveel dia’s er met de gekozen lettergrootte nodig zijn, voor bijvoorbeeld een Bijbeltekst.

Powerpoint kan dat niet. Dat leidt tot veel extra werk, vraag dat maar aan de beamteams die met Powerpoint werken.”

Notenbalken

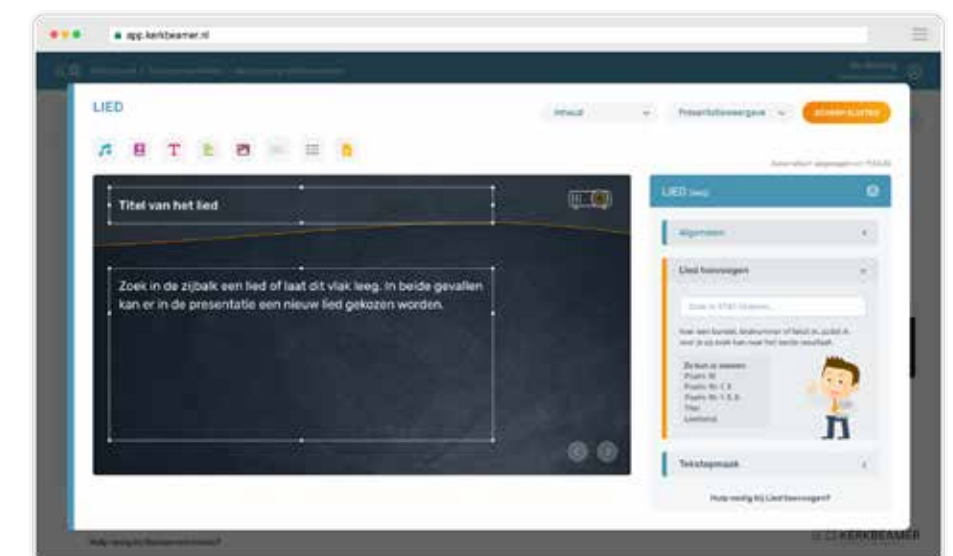
Sander: “De meeste programma’s gebruiken plaatjes van notenbalken, wij niet. Dat maakt onze notenbalken schaalbaar, je kunt de grootte aanpassen, bijvoorbeeld als er in de gekozen lettergrootte één woord op een nieuwe regel terecht komt. Of je kunt, wanneer het groter moet, een regel uit de notenbalk opknippen in twee regels. In een programma als Powerpoint is dat veel ingewikkelder tot onmogelijk.”

Wie met KerkBeamer wil leren werken, kan online-trainingen volgen in de vorm van webinars. Sander en Pouwels gaan een of meer regionale bijeenkomsten houden voor nieuwe en bestaande klanten. Bovendien is het programma zo gemakkelijk te gebruiken, dat intensieve begeleiding zelden nodig is. En bij onverwachte problemen kun je de mannen bellen of mailen voordoen.

Kerktelevisie

Speciale aandacht verdient de link tussen beamerprogramma en kerktelevisie. Pouwels: “Veel kerken tonen thuis het beamerscherf in plaats van camerabeelden van wat er in de kerk gebeurt. Mensen die de dienst thuis volgen willen zoveel mogelijk verbinding ervaren met kerkzaal en kerkgangers. Alsof ze in

de kerk zitten. KerkBeamer vertaalt de liedteksten automatisch naar ondertiteling voor kerktelevisie. Wij zagen tijdens de coronaperiode dat mensen thuis afhaakten als na de preek het lied met notenbalk werd getoond. Dat gebeurde minder als ze de kerkzaal zagen, met de tekst van het lied als ondertiteling.”

Alles groeit en bloeit rond de Vredeskerk

Rond de Vredeskerk in Nijkerk ligt een prachtige kerktuin vol symbolische planten, struiken en bomen. Elke border heeft een eigen kleur, geïnspireerd op de kleuren van het liturgische jaar.

Tekst en beeld: **Kees Posthumus**

De Vredeskerk aan het Van Reenenpark werd in 1952 in gebruik genomen. Kerk en omliggende gebouwen doen denken aan een kloostercomplex, midden in het protestantse Nijkerk. Bij een aantal gemeenteleden leefden er al langer plannen om rond de kerk een mooie, symbolische tuin aan te leggen. Door een nieuwe aanbouw aan de kerk in 2003 veranderde de indeling van de ruimte rond de kerk en werden de plannen concreet. Spijtig voor de kosten van een nabijgelegen kerk, die

Akke Tolsma

er zijn volkstuin had en minder blij was met de nieuwe plannen. Nu verzorgen vijftien vrijwilligers de grote en gevarieerde tuin. Een van hen is Akke Tolsma (1952). Akke heeft groene vingers, zij weet zelfs het verschil tussen prikneus en ezelsoor. Naast de kerktuin onderhoudt zij rond haar eigen huis een grote siertuin en samen met haar man een volkstuin achter hun huis.

Hoe begon u?

“Samen met Nel van der Burg, een vriendin van mij, bedachten wij het plan. Wij werden geïnspireerd door de Hof van Lof, rond het Franciscanerklooster in Megen. Nel heeft gevoel voor tuinen en tekende het ontwerp, met vakken in de kleuren wit, geel, roze, rood, paars en blauw, en een woestijnvak.

Ik ben behoorlijk precies met de kleuren: een paarse bloem mag van mij niet in een roze vak. Blauw is blauw en paars is paars. Maar ja, iedereen is baas over haar of zijn eigen vak en eigenlijk ga ik daar dus niet over.”

Waarom een kerktuin?

“Ten eerste is het mooi om de omgeving van de kerk aantrekkelijk en uitnodigend

te maken. Dat draagt bij aan een positief en groen beeld van de kerk. Ten tweede is het een leuke en opbouwende klus om samen aan te werken. Even wat anders dan vergaderen!

Er werken inmiddels ook mensen mee van buiten of op de rand van de kerk, een gemêleerd gezelschap. Tijdens de Open Tuinen Dag kwam er iemand van de gereformeerde kerk, die zo enthousiast was dat zij ook aanhaakte en nu voor het gele vak zorgt. Ook iemand die door verhuizing haar eigen tuin moest opgeven, werkt nu bij ons mee. Eerst schoffelden en wieden we eens in de maand in de tuin. Dat bleek te weinig om de tuin goed te onderhouden. Nu werken we er twee keer in de maand, niet altijd is iedereen er. Sommigen hebben hun eigen vak of border. Dat zorgt ervoor dat je weet wanneer welke plant opkomt. Daarom heen zwerven een paar mannen voor het zware werk zoals snoeien, kappen en spitten. Het is altijd erg gezellig om samen in de tuin te werken. Wij drinken uitgebreid koffie en praten bij.”

Was er geld voor?

“Wel wat. Daarmee werd onder andere de bestrating bekostigd en sommige

De tuin bij de Vredeskerk in Nijkerk

beplanting aangekocht. Verder kregen we veel stekjes, planten en struiken van gemeenteleden. Geld was er ook om bordjes te laten maken met toepasselijke gedichten over tuinen en de natuur.

Het streven is om de vakken te vullen met planten die een symbolische of liturgische betekenis hebben (zie kader – red.). En ook nog eens in de goede kleur, en altijd iets dat bloeit. Dat was een heel gepuzzel, maar er is op internet veel informatie beschikbaar. Voor het vak langs de beek bedachten wij vijf vakken, de vijf boeken van Mozes. Met buxus, asarum of mansoor, varen, maagdenpalm en pachysandra. Dat ziet er inmiddels niet zo strak meer uit, ook goed.”

Wie was Jan van het gelijknamige Borrelhoekje?

“Jan Hubert was een heel handige en creatieve kerkrentmeester, die veel praktische klusjes in de kerk opknapte. Een leuke, vrolijke man. Ooit binnenschipper en gewend zelf zijn problemen aan boord op te lossen. Officieel hoorde niet hij, maar zijn vrouw bij de tuingroep. Hij was

wel altijd bereid een klus op zich te nemen. Jan was vaak druk in de weer met een steen, die had hij zelf nog liggen, waar hij een gat in boorde waardoor er water uit borrelde, boven een metselkuip. Daar was altijd wel wat mee mis. De fontein staat tegenover het vak van zijn vrouw. Op zeker moment werd Jan ernstig ziek. Wij wilden graag iets voor hem doen en lieten een bordje maken met ‘Jan’s Borrelhoekje’ er op. Ik stuurde hem een appje met een foto ervan. Dezelfde dag overleed hij.”

De tuin kent ook een heuse akkerrand.

“Langs het grasveld achter de tuin. Die strook hoorde aanvankelijk bij het gazon. Beter zou zijn om meer biodiversiteit in onze tuin te krijgen, dat is goed voor de wereld. We haalden een meter gras weg af en zaaiden een paar kilo zaad van een- en tweejarige planten en bloemen. Daarvoor moest eerst de grond ontgonnen worden. De plaggen die er van af kwamen gebruikten we voor een aarden wal. Ik moest wel wat duwen en trekken om deze akkerrand te realiseren, niet iedereen was direct

enthousiast. Nu staat het er fleurig en vrolijk bij. Het gazon wordt naar mijn smaak iets te vaak gemaaid, waardoor wilde planten er geen kans krijgen op te schieten. Nou ja, je kunt niet alles hebben.”

Wat gebeurde er met de ruimte aan de andere kant van de kerk?

“De kerkenraad vroeg of wij ook de zorg voor dat stuk op ons wilden nemen. Eerst voelden wij er niet voor.

Een **nieuwe** bestemming met **respect** voor het verleden

Nieuwbouw – Zeeuwse Morgen

Middelburg – Morgensterkerk

Mutare Vastgoed is gespecialiseerd in de herbestemming van maatschappelijk vastgoed, waaronder kerken.

Speelt u als kerkenraad met de gedachte om een kerkgebouw af te stoten? We bespreken graag de mogelijkheden van deze ontwikkellocatie.

MUTARE
VASTGOED

Spijksedijk 20L
4207 GN Gorinchem
0183 – 640 034

Postbus 82
7050 AB Varsseveld

info@mutarevastgoed.nl
www.mutarevastgoed.nl

Symbolische planten

Voor wie zich verdiept in bloemen, planten en hun symboliek gaat er een wereld open. De tuingroep van Nijkerk maakte bij het 10-jarig bestaan van de tuin een mooi boekje met een overzicht van de beplanting en gedichten uit de tuin. Hier volgt uit elk vak een voorbeeld van een symbolische plant.
Wit: Judaspenning, de zilverlingen.

Geel: gele toorts, staf van Aaron. Salvia: Clara van Assisi. Rood: persicaria, Christusbloed. Paars: angelica gigas, engelwortel. Blauw: Jakobs ladder, verbinding tussen hemel en aarde. Woestijn: sleedoorn, doornenkroon. Langs de kerk staan onder andere druif (Jezus is de ware wijnstok), wilg (nieuw leven) en buxus (leven sterker dan de dood).

Wij hebben al moeite genoeg om de bestaande kerktuin te onderhouden. Toch pakten we de handschoenen op. Wij maakten nieuwe borders en plantten struiken. Tegen de kerkmuur zetten we rozen. Rond de twee oude bomen naast de kerk was het vaak troepig door afval en hondenpoep. Onze oplossing was de grond rond de boom op te hogen, af te zetten met trottoirbanden en in te planten. Nu ziet het er veel beter uit, al blijven er ook mensen die hun hond optillen en in de border zetten om te laten poepen. De ruimte om bestaande oude bomen hebben we opnieuw beplant met struiken en pluimhortensia's. Een aantal van ons wordt helemaal gek van het onkruid tussen de stenen en het mos op de tegels. Soms besteden zij een hele dag om het te wieden. Vermoeiend en zwaar werk, slecht voor je rug, maar Roundup spuiten doen we natuurlijk niet." Voor de kosten hoeft een kerk de aanleg van een kerktuin niet te laten. Stekjes, planten en struiken

zijn snel verzameld uit de tuinen van gemeenteleden. Oud en goed gereedschap genoeg, bij oudere kerkleden die hun tuin opgegeven hebben. Vrijwilligers die in de tuin werken sparen duizenden euro's uit op de diensten van een hovenier. Mocht die incidenteel toch nodig zijn, voor groot onderhoud, dan houden sommige kerken elk jaar een tuincollecte. Lukt het je zelf niet meer om in de kerktuin te werken, dan kun je een financiële bijdrage leveren. Een mooie kerktuin blijkt een geliefd collectiedoel: je ziet waar het aan besteed wordt.

Moeder der kerktuinen

Groot promotor en initiator van kerktuinen in Nederland is biologe Tini Brugge (1947). Met een website, www.inspiratie-tuinen.nl, verschillende boeken, waaronder *Geheimen van de kloostertuin*, *Bloemen geven zin*

en *Hemelse spijzen*, inspireerde zij vele vrijwilligers van tientallen kerktuinen in Nederland. Eerder dit jaar nam zij bij de Raad van Kerken in Nederland afscheid als coördinator van zes oecumenische groene websites.

www.vredeskerk-nijkerk.nl
www.inspiratie-tuinen.nl

GUNSTIGE RENTETARIEVEN VOOR UW LENING?

Bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben dit al ervaren en hebben hun financiering tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

Bij SKG kunt u terecht voor:

- een nieuwe financiering
- oversluiten huidige financiering
- passend advies voor uw kerkelijke gemeente

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie skggouda.nl.

ALS BEELD EEN KUNDE IS, IS DAN GELUID EEN KUNST?

ZOMEROPRUIMING BIJ ERINGA (PROJECTRESTANTEN)

- Diverse formaten projectie-schermen Projecta/Optoma.
- K- Array (bijna onzichtbare zuilluidsprekers voor spraak en muziek
- Yamaha actieve speakers voor spraak en stevige muziekbeleving.
- Dateq en Yamaha analoge audiomixers
- Sennheiser en DPA-microfoons - diverse model
- Altijd met de bekende Eringa Installatie-Service en Garantie.

Oostergrachtswal 109,
8921 AC, Leeuwarden
T. 058 213 87 87
info@eringa.eu
www.eringa.eu

advies verkoop technische service
Het EringaGeluid
hifiaudio • proaudio • surroundaudio • beamers & tv

O.K. Beeld en Geluid voor
Bedrijven en Instellingen.

Van Lierop houdt uw monument waardig...

- > HOUTINSECTENBESTRIJDING
- > ZWAMBESTRIJDING
- > HOUTHERSTEL MET EPOXYTECHNIEK
- > VOCHTBESTRIJDING
- > ONDERZOEK
- > ONDERHOUDSABONNEMENTEN

Van Lierop
Conserveert & Herstelt Hout | Verdrijft Vocht

0172 43 35 14
WWW.VANLIEROP.NL

Nieuwe kansen voor een oud gebouw

Marina en Iris Moons zoeken naar nieuwe kansen voor oude kerkgebouwen. “De aanpassingen die we doen, moeten passen bij de mensen, zodat iedereen graag naar de kerk blijft komen.”

Tekst: Annelies Buit | Beeld: Moons Architecten

“Ons kerkgebouw is te groot voor het aantal kerkleden dat we hebben en we kunnen de kosten voor onderhoud en de verwarming niet meer opbrengen. Wat moeten we doen?” Deze vraag kregen architect Marina Moons (68) en bouwkundige Iris Moons (30) zo’n twee jaar geleden van de katholieke Sint-Lambertus kerk in Engelen, bij Den Bosch.

Familie

Moeder en dochter Moons werken samen in hun familiebedrijf Moons Architecten. Ze restaureren monumentale gebouwen of zoeken nieuwe bestemmingen voor bijvoorbeeld oude fabrieken en watertorens. De afgelopen twintig jaar komen steeds meer beheerders van monumentale kerken met vragen bij hen. Vaak gaat het dan over de krimp van het aantal kerkleden en het inzicht dat ze echt iets anders moeten met het gebouw. Zelf weten kerkbeheerders vaak niet wat er mogelijk is. Marina: “Ze zitten in dat gebouw vanwege hun geloof en zijn doorgaans niet deskundig op het gebied van vastgoed.” Marina werkt al veertig jaar als restauratiearchitect van historische gebouwen. “Ze is een wandelende

encyclopedie”, lacht dochter Iris. “Ze ziet alles: vochtproblemen, een scheur in de muur. En ze weet alles; over duurzaamheid en akoestiek.” Sinds drie jaar werkt Iris samen met haar moeder: “Ik ben gespecialiseerd in de processen en de communicatie rond het toekomstbeeld van kerken. Zo vullen we elkaar mooi aan.”

*Zij ziet alles:
vochtproblemen, een
scheur in de muur*

Monument

Als Marina en Iris een vraag krijgen van een kerk, gaan ze eerst op stap. Iris: “We gaan altijd kijken bij de kerk. We willen het gebouw beleven. Ligt het afgelegen of juist in een levendige buurt? Wat is de bouwkundige staat? Hoe duurzaam is het, zijn er restauratievraagstukken? Staat er een orgel, een preekstoel? Hebben ze last van tocht?”

*Joepie, het is een
monument!*

Marina: “Mensen verzuchten altijd: het is een monument, dus mag er niks. Maar wij denken juist: joepie, het is een monument, dus er mag van alles. Het gaat erom dat we het beste doen voor het gebouw. Als we niks doen, verloedert het gebouw. En dat willen we niet.”

Toch is het niet makkelijk, weten ze. Iris: “De regelgeving voor rijksmonumenten is ingewikkeld, met vergunningen en subsidies. Je kunt te maken krijgen met bodemvervuiling of archeologische uitdagingen. Wil je bijbouwen, de gevel openbreken of iets aan het dak doen? Wat wel en niet mag, verschilt per gebouw. Het is altijd maatwerk.”

Sint-Lambertus

Voor de katholieke Sint-Lambertus kerk in Engelen gingen moeder en dochter Moons op zoek naar kansen voor het gebouw. De katholieke parochie wilde graag blijven kerken in het gebouw,

maar vroeg zich af waar de kerk nog meer voor gebruikt zou kunnen worden. Marina en Iris stelden voor om een herbestemmingsonderzoek uit te voeren.

Iris: “Als wij daar rondlopen, zien wij allerlei kansen. Zo ligt de kerk aan de Dieze. Het is een idyllisch plekje met een pleintje waarbij je op de rivier kijkt waar de bootjes langsvaren.” Hun oog viel op het dorps huis, vlak achter de kerk. Ze ontdekten dat de activiteiten van het dorps huis goed aansloten bij het kerkgebouw. Iris: “Met een terras aan het water en een goede keuken binnen, kan er een horecagelegenheid worden gemaakt. En de muziekvoorstellingen en lezingen die het dorps huis organiseert, kunnen in de kerkzaal worden gehouden.”

Iris en Marina Moons

De kerk had deze samenwerking nooit in overweging genomen. Iris: “Soms denken mensen daar helemaal niet aan. Of ze kennen elkaar al superlang als dorpsgenoten en stappen niet zo snel op elkaar af.”

“

Hun oog viel op het dorps huis

KerkenTool

Iedere kerk heeft zijn eigen vragen, wensen en ideeën, weten Marina en Iris. Via een door hen ontwikkelde KerkenTool loodsen ze iedere kerk

door verschillende fases heen. Vaak betekent dat: veel gesprekken voeren. Allereerst met de kerkleden.

Iris: “We kijken eerst naar de huidige situatie: wie zijn jullie, wat is jullie identiteit, is ontmoeting belangrijk voor jullie? Maken jullie gebruik van zalen? Hoe belangrijk is een goede keuken of parkeerplaats?” Als twee kerkgemeenschappen bijvoorbeeld samen gaan kerken in een gebouw, helpen deze vragen om het gebouw zo aan te passen, dat iedereen zich er thuis voelt.

Daarna volgen vragen over de toekomst. Marina: “Wij vragen vaak: is er aanwas van jonge mensen? Als er geen crèche of jeugd is, dan kun je de toekomst wel voorspellen.” De gesprekken zorgen voor een complete inventarisatie: met wie hebben we te maken en hoe zien ze de toekomst voor zich?

Kerktoeren als baken

Marina: “Vaak hebben mensen een emotionele binding met het kerkgebouw. Ze zijn er getrouwd of hebben er een afscheidsdienst van een geliefde meegemaakt. Of hebben er geborgenheid ervaren. De aanpassingen die we doen, moeten passen bij de mensen, zodat ze niemand afstoten en iedereen graag naar de kerk blijft komen.” Ze spreken ook altijd met de burgerlijke gemeente. Iris: “Dat doen we in een vroeg stadium, zodat we weten dat onze plannen ook echt mogelijk zijn.”

Daarnaast mogen de omwonenden meedenken. Iris: “Oude kerken zijn vaak een baken. Als je naar huis

rijdt en je ziet de kerktoren van jouw dorp of stad, dan weet je: ik ben bijna thuis. Veel mensen voelen zich verbonden met het gebouw.”

Stookkosten

De uitdaging voor kerken is om niet direct in oplossingen te denken. Marina: “Vaak hebben kerkbesturen al een idee van wat ze zouden willen, omdat ze bijvoorbeeld al bij andere kerken zijn wezen kijken.” Iris: “We willen tunnelvisie voorkomen. Daarom is die inventarisatie zo belangrijk. We willen alle kansen in beeld brengen. Er is vaak veel mogelijk. Soms kunnen we makkelijk tochtgaten dichten of kleinere ruimtes maken, zodat de stookkosten dalen. Als er dichtgemetselde openingen in gevels zijn, kunnen we ze weer openbreken, zodat er meerdere ingangen zijn en er verschillende groepen gebruik kunnen maken van het gebouw. We kunnen de kerkbanken uit de kerk halen en weten welke subsidies aangevraagd kunnen worden.” Soms stellen ze voor het kerkgebouw te delen met een bibliotheek,

apotheek of winkel. Iris: “Soms komen we ook met een ‘out of the box’ idee. Zo stelde ik bij een oude looierij een keer voor om er een dierentuin van te maken.” Sommige kerken vinden het lastig om hun gebouw te delen met bijvoorbeeld een restaurant. Iris: “Toch dragen we dat aan. Want misschien zien ze het nu nog niet voor zich, maar over vijf of tien jaar wel.” Na de hele inventarisatie ontwikkelen de ontwerpers van Moons Architecten verschillende scenario’s die financieel haalbaar zijn. Marina: “Kerken kunnen ons inhuren voor het hele proces, tot aan oplevering. Maar als hun budget klein is, kunnen ze bijvoorbeeld zelf de gesprekken voeren of mogelijk verschillende stappen in het proces overslaan.” In Engelen hebben ze de afgelopen twee jaar niet stil gezeten: de besturen van de kerk en het dorps huis zijn in gesprek gegaan over gezamenlijke toekomstplannen. In 2025 hopen ze de

activiteiten van het dorps huis te verhuizen naar het gebouw van de Sint-Lambertuskerk.

Iris: “De kerk is nu druk bezig om het optimale scenario uit te werken in de ontwerpfase, en vervolgens de realisatiefase.” Met hun werk zorgen moeder en dochter dat oude kerken bewaard blijven. Dat is belangrijk, vinden ze. Marina: “Natuurlijk levert het meer geld op als je de kerk laat slopen en het stuk grond helemaal vol bouwt met huizen. Maar dan sloop je ook een wezenlijk deel van onze geschiedenis. Kerken zijn een erfenis uit het verleden. Daar willen we respectvol mee omgaan.”

Parochie: www.parochie-engelen.nl
Architecten: www.moons.nl

Energie voor Kerken: óók uw adviseur in verduurzaming

Energie voor Kerken is meer dan een inkoopcollectief. We adviseren kerken bij verduurzamingstrajecten. Wilt u energieverbruik monitoren en maatregelen nemen om minder energie te verbruiken? Hellemans Consultancy heeft de afgelopen jaren veel kerken concreet geholpen.

Meer weten?
Mail of bel Tom Peters via
evk@hellemansconsultancy.nl
of 06 - 82 91 53 49.

Energie voor Kerken is een initiatief van het CIO-K in samenwerking met energieadviesbureau Hellemans Consultancy

energievoorkerken.nl

2Select Fondsenwerving is er voor u met:

- ☒ Geldwerving bij overheden, vermogensfondsen, kerken en particulieren
- ☒ Training en coaching in fondsenwerving
- ☒ Beleids- en projectplannen schrijven
- ☒ Coaching bij visie, beleid en projectontwikkeling
- ☒ Hulp bij het voldoen aan regelgeving (ANBI, AVG, VOG)
- ☒ Netwerkvorming en relatiebeheer
- ☒ Programma schenken en nalaten
- ☒ Wervende campagnes en campagnemateriaal

Wilt u meer weten of informatie, kijk op:

I: www.2select.nl

E: contact@2select.nl

Of neem direct contact met ons op.

Nelleke Slaats

M: 06 2053 4494

E: nellekeslaats@2select.nl

Bertram Westera

M: 06 4991 0341

E: bertramwestera@2select.nl

Kerkenbeheer actueel

De Thuisgevers

Als de pastorie of een ander geschikt kerkgebouw leegstaat, kunnen kerken dat voor enkele maanden bestemmen voor huisvesting van vluchtelingen. Daarvoor is geld beschikbaar vanuit het Rijk.

De verhuur loopt via De Thuisgevers, een initiatief van de Protestantse Kerk in Nederland en de gemeente Kampen. Met overheidsfinanciering huisvesten zij statushouders in leegstaand maatschappelijk vastgoed door heel Nederland. Ook zorgen zij voor begeleiding door buddy's. De visie van de Thuisgevers is dat niemand zonder een thuis kan, ook al ben je hier tijdelijk. "In Nederland verblijven veel mensen die huis en haard, om wat voor reden dan ook, achter hebben moeten laten. Ondanks de asielcrisis en de woningcrisis is het onze plicht zorg te dragen voor humane huisvesting." De eerste stap is om als kerken een werkgroep te vormen en contact te zoeken met de lokale overheid. Gemeenten hebben de verplichting om dit jaar een aantal statushouders te huisvesten en vaak lopen ze daarmee achter. Kerken en gemeenten brengen samen de mogelijkheden in beeld (locaties, aantal bewoners, tijdsduur) en regelen het formeel. De burgerlijke gemeente vraagt de benodigde financiering aan bij het Rijk. Het COA zorgt ervoor dat de statushouder van het azc verhuist naar de nieuwe plek.

www.dethuisgevers.nl

Nieuwe pachtprizen

Sinds 1 juli zijn de, door de overheid vastgestelde, maximale pachtprizen voor 2023 van kracht. Per eerstvolgende vervaldatum van een contract kunnen de prijzen worden aangepast.

De verschillen per regio zijn wederom groot. De goedkoopste regio: Waterland en droogmakerijen. De duurste regio: IJsselmeerpolders. De jaarlijkse pachtprijsaanpassing is sinds 2007 gebaseerd op het 'opbrengend vermogen' van de grond. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) en het Wageningen Universiteit- en Researchcentrum (WUR) onderzoeken de verdiensten in de landbouw in een bepaalde regio over een periode van 5 jaar. Op basis van deze gegevens berekent het LEI per regio nieuwe maximum pachtprizen; de regionorm. Voor reguliere pachtcontracten geldt per regio een percentage voor stijging van de pachtprijs. Deze percentages variëren van plus 12 tot plus 54%. Als extra regel geldt sinds 2009 dat de pachtprijs na verlaging niet lager mag zijn dan 90% van de regionorm en na verhoging niet hoger dan 110% van de regionorm. De 90%/110% regel is van toepassing op contracten die zijn afgesloten voor 2007.

Bron: VKB / Kerkrentmeesters

Energie voor kerken

De ontwikkelingen op de energiemarkt treffen ook de kerken. Dat geldt onder andere voor kerken die hun groene energie voor een scherpe prijs regelen via het collectief van Energie voor Kerken.

Energie voor Kerken wordt uitgevoerd door Hellemans Consultancy. De participanten, de kerken, worden als opdrachtgever in het collectief vertegenwoordigd door drie leden uit het CIO-K (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, onderdeel kerkelijke gebouwen). Een daarvan is een vertegenwoordiger namen de VKB (Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer). De VKB let scherp op en constateerde dat de communicatie vanuit Hellemans met de participanten te wensen overliet. Pogingen om dat te veranderen hebben tot nu toe niet tot het gewenste resultaat geleid. VKB: "De afgelopen periode is wederom aangedrongen op het vasthouden van die verbeterde communicatie. Helaas hebben we opnieuw moeten constateren dat Hellemans tot eind juni de ingeslagen weg niet heeft vervolgd. Opnieuw hebben we via het CIO-K gevraagd om de communicatie structureel te verbeteren. Hellemans heeft toegezegd dat zij dit gaan doen. We gaan dat uiteraard kritisch volgen." Inmiddels is de leverancier van de energie aan het collectief voor 2024 en 2025 bekend: Greenchoice, een grote speler op het gebied van duurzame energie.

Bron: VKB / Kerkrentmeesters

Foto's Thea van den Heuvel

STEVENSKERK NIJMEGEN

 VAN
HOOGVEST
ARCHITECTEN

Silas Groep

Partner van kerken

De Silas Groep ondersteunt geloofs-gemeenschappen en biedt een brede waaier aan dienstverlening aan christelijke kerken.

Kerken zijn heel verschillend, hebben specifieke vragen en mogelijkheden. Bij al deze situaties sluiten wij graag aan. Wij bieden maatwerk, zonder winst-oogmerk en met veel kennis en ervaring over de specifieke context waarin kerken werkzaam zijn.

Wij staan naast de kerken, omdat we vanuit onze christelijke inspiratie werken.

Financieel in balans

Daar helpen wij u graag bij. Wij zijn **de** administratieve dienst-verlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?

KKA
Administraties & Advies

[SilasGroep.nl/kka](https://silasgroep.nl/kka)

Telefoon 033 - 467 10 12

KKG
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg](https://silasgroep.nl/kkg)

Telefoon 033 - 467 10 10

KKG Adviseurs
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg-adviseurs](https://silasgroep.nl/kkg-adviseurs)

Telefoon 033 - 467 10 10

KKA, KKG en KKG Adviseurs zijn onderdeel van de Silas Groep

Kerkenbeheer actueel

pagina 33

Gestut orgel in Zeerijp

Het orgel van de Jacobuskerk in Zeerijp blijft nog zeker een jaar in de stutten staan. Metingen moeten de komende tijd uitwijzen of het orgel, dat aan een muur is bevestigd, nog (iets) meer naar voren gaat hangen.

Gevaar op afbreken is er zeker niet, verzekert beheerder Groninger Kerken. Het orgel hangt binnen aan de westgevel van de kerk. Eerder dit jaar werd vastgesteld dat het orgel enkele centimeters scheef hangt. Bovendien werd in een van de balken van het orgel een scheur van ongeveer vijf centimeter lang en enkele millimeters breed ontdekt.

Uit nader onderzoek blijkt inmiddels dat ingrijpen op korte termijn niet nodig is, zegt bouwkundige Christiaan Velvis: "Het hoofdwerk, de voorkant, van het orgel is in orde. Het zit 'm in de achterkant, die enigszins naar voren duwt. We gaan nu geregeld meten of dit erger wordt." Ook over de scheur in de balk maakt Velvis zich geen zorgen: "De constructie is stabiel, het is veilig. Het orgel kan gewoon worden bespeeld."

Het orgel dateert uit het midden van de zeventiende eeuw. Groninger Kerken wil over enkele jaren het orgel grondig onder handen nemen. Dit groot onderhoud vindt op zijn vroegst in 2025 plaats. De kosten bedragen zeker 60.000 euro.

Bron: RTV-Noord

Schilderbeurt Zeeuws orgel

Bijna driekwart eeuw niet geschilderd krijgt het Van Dam-orgel in de Grote Kerk van de Zeeuwse stad Tholen eindelijk een lik verf. Dankzij een royale subsidietoekenning van Rijk en provincie.

Zes Zeeuwse monumenten ontvangen van beide overheidslagen bij elkaar opgeteld 1,7 miljoen euro voor restauratiewerk. Met name op Tholen zijn ze daar dolgelukkig mee, meldt Omroep Zeeland. Van het bedrag gaat bijna één miljoen euro naar twee monumenten op Tholen: 500.000 euro voor het Van Dam-orgel, 91.791 euro voor boerderij Plantage. Sinds de plaatsing van het orgel in de Thoolse kerk in 1955, is er maar een keer een deelrestauratie geweest, in 1992. Het orgel wordt om de paar jaar schoongemaakt en gestemd, maar een serieuze restauratie aan het instrument, gebouwd in 1832, was hard nodig. Daarom lopen de kosten op, te meer omdat het een van de grootste Van Dam-orgels is. Onder andere pijpen, blaasbalg en leren onderdelen zijn hard aan restauratie toe. Naar verwachting wordt eind dit jaar met de werkzaamheden begonnen.

Bron: Omroep Zeeland

Water in de kerktuin

De Agnus Dei-kerk in Waalre opende op zaterdag 22 juli haar nieuwe inspiratietuin. De prachtige tuin is een voorbeeld van verantwoord omgaan met water.

Zaag je regenpijpen door en laat het water over de akkers lopen. Zo eenvoudig kan het zijn, en de Protestantse Gemeente Waalre deed het. Regenpijpen die tot voor kort het hemelwater afvoerden richting riool, zijn doorgezaagd en aangesloten op een regenton. Van daaruit stroomt het de tuin in via goten onder het stenen pad. Of in een waterbakje voor vogels, waarna het overvloedige water het grasveld drenkt. Bij de oprit is een rijtje stenen weggehaald, waardoor het water het riool niet meer bereikt. Naast de kerk is een wadi aangelegd, die bij hevige regenval het water langer vasthoudt. Schoon water is niet meer vanzelfsprekend. Maatregelen als deze zorgen voor minder water in het riool, waardoor dat beter te zuiveren is, aldus het Waterschap. Het water blijft in de tuin, wat ervoor zorgt dat er niet langer met drinkwater gesproeid of begoten hoeft te worden.

Het was Nan Zevenhek, raadslid en oud-bestuurder van het waterschap die het initiatief nam voor 'van het riool af'. De maatregelen kostten duizend euro, die kon worden betaald vanuit een gemeentelijke subsidie. Het kostte de kerk geen cent.

Bron: De Stentor

SPRAAKVERSTAANBAARHEID

Wat is spraakverstaanbaarheid

Wat zegt U? Communicatie werkt alleen als de ontvanger ook daadwerkelijk de boodschap verstaat, echter wordt dit beïnvloed door diverse factoren: de uitspraak en articulatie van de spreker, de kwaliteit van de akoestische omgeving, inclusief de toegepaste geluidsinstallatie, en het gehoorvermogen van de luisteraar.

Vanwege de unieke architectonische en akoestische kenmerken van veel kerken kan het bereiken van een goede spraakverstaanbaarheid een uitdaging vormen. De vaak grote, galmende ruimtes met hoge plafonds, harde oppervlakken en minimale geluidsabsorberende materialen zijn ideaal voor de klank van het orgel, de samenzang en het koor, maar niet voor de spraakverstaanbaarheid.

Met een goede spraakverstaanbaarheid kan de boodschap duidelijk worden overgebracht, het verhoogd de beleving en de toehoorders voelen zich meer verbonden.

Recentelijk heeft Wesotronic AV een nieuwe geluidsinstallatie geïnstalleerd bij de Gereformeerde Gemeente Nunspeet op basis van beam steering technologie.

Metten is weten

STI staat voor Speech Transmission Index, een objectieve meetmethode voor het beoordelen van de spraak verstaanbaarheid in een ruimte.

De STI-waarde wordt als volgt geïnterpreteerd:

- STI-waarden boven 0,75 worden als uitstekend beschouwd, zeer hoge spraakverstaanbaarheid
- STI-waarden tussen 0,45 en 0,75 duiden op een matige tot goede verstaanbaarheid
- STI-waarden onder 0,45 wijzen op een slechte spraakverstaanbaarheid

Wesotronic AV biedt u de mogelijkheid om de spraakverstaanbaarheid (STI) te meten in uw kerk. Wij beschikken over gespecialiseerde meet apparatuur en de benodigde kennis om u van daaruit te adviseren over mogelijke oplossingen en verbeteringen. En, daar waar mogelijk, direct af te regelen en het maximale uit uw huidige apparatuur te halen.

• STI meting	Rapport + advies	€ 400,00 excl. BTW + reiskosten
• STI meting plus	Rapport + advies + afregelen geluidsinstallatie (daar waar mogelijk)	€ 640,00 excl. BTW + reiskosten

wesotronic
audiovisual professionals

Een betrouwbare audiovisuele partner die beschikt over uitgebreide kennis en ervaring, uw vragen en uitdaging begrijpt, u ontzorgt en met u meedenkt in flexibele oplossingen die passen binnen uw planning en budget. Dat is wat Wesotronic AV voor u kan en wil zijn.

Van advies tot spraakverstaanbaarheid metingen, van mobiele tot permanente geluidsinstallaties (ook in akoestisch uitdagende ruimtes), van oplossingen voor slechthorenden tot streaming en van camera tot beamer en beeldscherm. Wesotronic AV biedt een uitgebreid pakket aan audiovisuele mogelijkheden en oplossingen in diverse prijsklassen.

Maar we doen meer: beveiligingstechniek (brandbeveiliging, camera-bewaking, inbraakdetectie en toegangscontrole), telecommunicatie, elektrotechniek, lichttechniek en domotica. Met ruim 30 jaar kennis, ervaring en zorg voor een optimale beleving. Daarbij staan zaken als kwaliteit, betrouwbaarheid, bedieningsgemak, integratie, afwerking en service voorop.

Wij werken altijd met A-merken en besteden veel aandacht aan het ontwerp en aan het perfect opleveren, omdat wij, net als u, het best mogelijke resultaat willen.

Wesotronic AV
0180-692004
av@wesotronic.nl

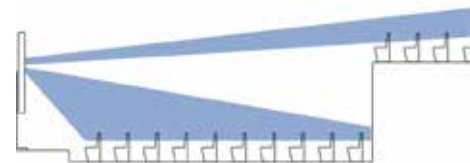
Al jaren maakt de Hersteld Hervormde Gemeente Ouddorp, naar volle tevredenheid, gebruik van een geluidsinstallatie op basis van beam steering technologie.

Een geluidsinstallatie in een akoestisch uitdagende ruimte

We kennen allemaal de kolom of zuil luidsprekers die we in vrijwel alle kerken zien en daar is een goede reden voor. Los van de esthetische vorm die eenvoudig in de architectuur is weg te werken, biedt een kolom luidspreker een groot voordeel ten opzichte van een enkele luidspreker. Het geluid wordt namelijk verticaal gebundeld waardoor er minder geluid richting de vloer en het plafond gaat. Dit resulteert in minder reflecties en minder reflectie betekend een betere spraakverstaanbaarheid.

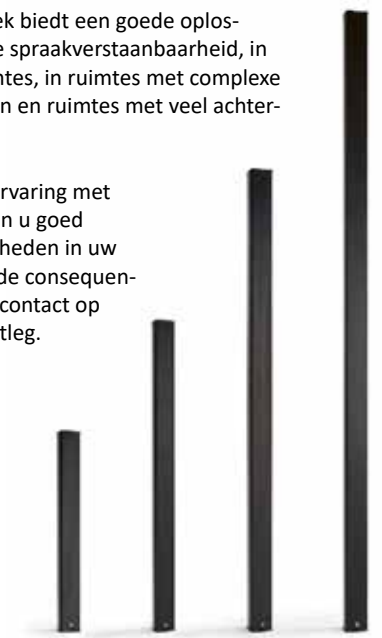
Maar wat zou een nog beter resultaat kunnen geven? Een luidspreker kolom waarbij de geluidsafstraling preciezer kan worden beïnvloed, waardoor reflecties nog verder kunnen worden verminderd, door het geluid alleen af te stralen naar de plekken waar je het ook daadwerkelijk wilt hebben, bij de toehoorder.

Deze beam steering of beam forming luidsprekers kunnen door middel van digitale signaalverwerkingstechnieken (DSP) het geluid "sturen" en zo zorgen voor een nauwkeurige controle over de dekking en distributie van het geluid. Tevens is het mogelijk om 2 of meer "beams" te creëren om bijvoorbeeld, naast de zaal, ook het balkon gericht aan te sturen.

Deze geavanceerde techniek biedt een goede oplossing, ter verbetering van de spraakverstaanbaarheid, in akoestisch uitdagende ruimtes, in ruimtes met complexe architectonische kenmerken en ruimtes met veel achtergrondgeluid.

Wesotronic AV heeft veel ervaring met dit soort luidsprekers en kan u goed adviseren over de mogelijkheden in uw situatie en de budgetterende consequenties. Neem gerust met ons contact op voor meer informatie en uitleg.

De nieuwe Fohhn Focus Slim serie: een stuk slanker (slechts 8.5cm breed) en een stuk budget vriendelijker (ook leverbaar in wit en op verzoek in iedere RAL kleur)

www.**kerk**architect.nl
nieuwbouw | verbouw | interieur

kerkarchitect.nl
Marijkeweg 36 | 3253 BP Ouddorp
kerkarchitect.nl is een initiatief van **vankooten**architectuur

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels** en **stoelen** voor **kerk**, **vergaderzaal** of **consistorie**.

Maak een vrijblijvende afspraak bij u op locatie. U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit** en **jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke | T 0113 572907
M 06 53154711 | E info@piethoekman.nl | www.piethoekman.nl

Bedrijfsnieuws

Data en huisstijl Kerkenbeurs

Begin september 2023 presenteerde Helderblauw, de organisator van Kerkenbeurs, de nieuwe datum voor de Kerkenbeurs in 2024. Tegelijk werd een volledig nieuw logo met bijbehorende huisstijl onthuld.

Editie 2024

Zoals gebruikelijk zal de Kerkenbeurs ook in 2024 plaatsvinden in de maand maart. Alleen in 2022 vond, vanwege de coronabeperkingen, een editie plaats in mei. Terug naar maart dus: de centrale Kerkenbeurs Nederland wordt georganiseerd op 22 en 23 maart 2024 in Expo Houten.

Huisstijl

Waarom een nieuwe huisstijl? De woordvoerder van Kerkenbeurs daarover: "Met een nieuwe huisstijl verandert er onder de motorkap niet wezenlijk iets. Wel laat je daarmee als bedrijf zien dat je bewust bezig bent met uitstraling en de beurs niet elk jaar op de automatische piloot organiseert. Vergelijk het met een nieuw interieur in je huis: meubels zijn meubels, maar je bent je na de aankoop van een nieuwe

bank weer een poos bewust van hoe leuk je huis eigenlijk is. Verandering van spijs doet eten."

De nieuwe huisstijl wordt niet alleen doorgevoerd op alle drukwerk en in banners en advertenties. Ook de website is volledig vernieuwd: overzichtelijker en daardoor toegankelijker.

Beurs opgefrist

Kerkenbeurs blijft draaien om de vragen en wensen van kerkelijk beheerders en bestuurders. Op de beurs komen zij in contact met deskundige leveranciers die ervaring hebben in kerken. In 2024 wordt sterker samengewerkt met andere partijen, onder meer in het programma. Daarover kunnen op dit moment nog geen concrete mededelingen worden gedaan, dat proces is nog gaande.

 www.kerkenbeurs.nl

sit & heat

Duurzaam verwarmen met Warmtekussens

Met maatwerk warmtekussens, gemaakt in ons sociale atelier in Nederland, verwarmen we kerken op een duurzame manier. Hiermee besparen gemeenschappen tot wel 95% op hun energierekening en dragen ze ook nog een steentje bij aan een beter milieu.

Dankzij de persoonlijke verwarming tijdens de mis hoeft de kerk de centrale verwarming niet aan te zetten. Hierdoor wordt niet de gehele kerk verwarmd, maar alleen daar waar het uitmaakt: bij de kerkgangers zelf.

Benieuwd naar de opties voor bij jou in de kerk? Neem dan nu contact met ons op door de QR-code hieronder te scannen.

sitandheat.com/kerken

De Oude Kerk in Amsterdam

Aan de waterkant

De eigenaar van grond moet zorg dragen voor het onderhoud van kleinere sloten, zogenaamde schouwsloten, die grenzen aan hun perceel. Bij verpachte grond moeten de pachter dat doen.

Schone sloten dragen bij aan een goede aan- en afvoer van water. Ze moeten de juiste diepte hebben en er mag niet te veel begroeiing in staan. Daarom is elk jaar onderhoud aan de sloten nodig. Het waterschap zorgt voor het onderhoud van de A-watgangen (weteringen en de grotere sloten). Kleinere sloten ('schouwsloten') moeten worden onderhouden door eigenaren van percelen die aan deze sloten grenzen. Deze sloten moeten altijd voor 1 november zijn geschoond. Het waterschap controleert de sloten die een belangrijke functie hebben voor het waterbeheer in de regio en deze controle (de schouw) wordt regelmatig uitgevoerd.

Schouwbrief

Veel waterschappen sturen de schouwbriefen aan de grondeigenaar. Het zijn echter de pachters die deze brieven moeten krijgen, omdat zij het onderhoud moeten uitvoeren. Als het beheer is uitbesteed aan KKG zijn de pachters op de

hoogte van het feit dat zij voor 1 november de sloten moeten hebben geschoond. Dit staat namelijk in de algemene voorwaarden bij een pachtcontract. Schoont een pachter niet of niet op tijd, dan stuurt het waterschap de grondeigenaar een waarschuwing, met een termijn waarbinnen dit alsnog moet gebeuren. Is het binnen de gestelde termijn nog steeds niet gebeurd, dan hanteert elk waterschap een andere sanctieroute waarbij soms het opleggen van een dwangsom niet geschuwd wordt.

KKG vraagt de betrokken waterschappen om de brieven rechtstreeks naar hun het correspondentieadres te sturen. Dat doen ze niet altijd. Kreeg uw College van Kerkrentmeesters zo'n schouwbrief? Mail 'm naar KKG en die ondernemen actie.

 www.silasgroep.nl

Vliegende speakers voor Zwolse Oosterkerk

De Protestantse Gemeente Zwolle had een mooie technische uitdaging voor de installateur van hun nieuwe geluidsinstallatie in de Oosterkerk.

Het gebouw wordt naast kerkdiensten ook gebruikt voor concerten en door het naastgelegen conservatorium. De spraak-verstaanbaarheid moest net zo goed of zelfs beter worden, gecombineerd met een goede weergave van live muziek. Een

(Foto: © Dirkfoto.nl)

andere eis was dat er goede dekking moest zijn voor zowel de begane grond als de zitplaatsen op het balkon in de kerkzaal.

Installatiebedrijf Backstage AV ging de uitdaging aan. Er werd gekozen voor een centraal cluster van drie luidsprekers die ‘vliegend’ midden in de kerkzaal zouden worden bevestigd. Aangezien dat een behoorlijke blikvanger zou kunnen worden, heeft het bedrijf een 3D ontwerp gemaakt. Daardoor kreeg de kerk een goed beeld van hoe het eruit zou gaan zien. In samenwerking met de fabrikant is bovendien een proef-opstelling in de kerkzaal geplaatst. De test bevestigde het idee van Backstage AV en overtuigde de kerk om voor deze oplossing te kiezen.

Inmiddels is een mooie en technisch hoogstaande geluidsinstallatie opgeleverd. Voor het bedieningsgemak van de koster en beheerder is een matrixprocessor geïnstalleerd. Daarmee kan het geluid tijdens een kerkdienst voor 99% worden geregeld. De resterende 1% regelt men door het geluid harder of zachter te zetten op het knoppenpaneel of met de iPad-app.

 www.backstageav.nl

Schaapsound in België

In de Kathedraal van Sint-Michiël en Sint-Goedele in Brussel realiseerde Schaapsound rondom het Grenzing-orgel een uitdagend video-project

Het grote Grenzing-orgel in het schip, waarvan de kast als een zwaluwnest hangt onder de gewelven, werd ingehuldigd in oktober 2000. Het orgel telt 4300 pijpen, verdeeld over 63 registers, 4 manualen en 1 pedaal. Dit instrument is het werk van de Duitse orgelbouwer Gerhard Grenzing en zijn Spaanse medewerkers uit Barcelona. Om en rond de extreem lastig te bereiken speeltafel van dit orgel zijn een aantal PTZ camera's geplaatst, samen met audio-voorzieningen. Dat stelt de organist in staat om tijdens het spelen diverse opstelplaatsen van koren te zien en het publiek kan de organist zien spelen tijdens concerten. De

nieuwe audio stelt de organist in staat om het resultaat van zijn registratie te controleren. Ook kan de organist voortaan zelf opnamen maken, in geluid en beeld. Tot slot kunnen voortaan video-uitzendingen via internet worden uitgezonden. Gezien de afstanden en de kwaliteitseisen zijn VidiPRO camera's ingezet, in combinatie met het ESD besturingsplatform. Daardoor kon de bediening extreem eenvoudig én draadloos gerealiseerd worden. Bijkomende eis was dat om en rond het orgel geen schroef gebruikt en geen boorgat gemaakt mocht worden. Ook dat lukte.

 www.schaapsound.nl

Energiezuinige warmtekussens in de mis

Het verwarmen van een kerk was nog nooit zo duur. Doordat het om grote oppervlaktes gaat, stijgen de energiekosten ontzettend snel.

Sommige grotere kerken hebben zoveel energie nodig om te verwarmen, dat de energiekosten op kunnen lopen tot € 80.000 op jaarbasis. Verschillende kerken hebben hier een oplossing voor gevonden, waardoor ze tot wel 95% besparen op het energieverbruik. Dit is de oplossing: plaatselijk verwarmen, door middel van energiezuinige warmtekussens van Sit & Heat.

Sit & Heat maakt warmtekussens op maat voor allerlei verschillende kerken. Zo liggen hun kussens al in de Oude Kerk in Amsterdam en in de Protestantse Gemeente te Overschie. Door de aanschaf van de kussens van Sit & Heat kunnen zij besparen op hun energiekosten. Sit & Heat maakt de kussens hiervoor speciaal op maat, zodat de oplossing voor iedere kerk passend is. Dankzij de kussens besparen beide gemeenschappen nu 95% op hun energiekosten. Naast het feit dat de kussens kostenbesparend helpen, biedt

het de kerkgangers een unieke, comfortabele ervaring. Zo geniet iedereen van persoonlijke verwarming tijdens de mis of kerkdienst.. De warmtekussens van Sit & Heat werken mee aan de verduurzaming van kerken. De enorme energiebesparingen die de kussens met zich meebrengen zorgen voor een kleinere CO2-voetafdruk voor kerken. Door op deze manier te verwarmen, hoeven er geen investeringen te worden gedaan in isolatie of restauratie van schade door traditionele verwarming.

 www.sitandheat.com/kerken

Nieuw bestemmen met respect

Mutare Vastgoed is gespecialiseerd in de herbestemming van maatschappelijk vastgoed, waaronder kerken. Samen met het kerkbestuur of de kerkrentmeesters bespreekt het bureau de mogelijkheden van deze ontwikkellocaties.

Mutare Vastgoed denkt graag met mee over de toekomst, met respect voor het verleden. Veel kerken hebben tegenwoordig te maken met afnemende bezoekersaantallen of zelfs met leegstand. Gemeenten worden samengevoegd, waardoor zich de vraag opdringt wat er met het gebouw moet gebeuren. Dat is deels een emotionele afweging, want een kerk is niet zomaar een locatie. Het is een plek van samenkomst, waar mensen hoogte- en dieptepunten met elkaar hebben gedeeld.

Tegelijkertijd is het ook een zakelijk beslissing, waarin kosten en opbrengsten tegen elkaar worden afgezet. Speelt er binnen uw gemeente een dergelijke vraag op het gebied van afstoting en/of herbestemming?

Wat past er in deze buurt en kunnen we aan de nieuwbouw een passende bestemming geven, met respect voor verkopende partij? Deze respectvolle benadering heeft al in veel gemeenten tot mooie projecten geleid.

Als u meer wilt weten over de werkwijze en projecten van Mutare, ga dan naar de website van Mutare Vastgoed.

 www.mutarevastgoed.nl

“Wij weten hoe belangrijk het is dat de techniek altijd naar behoren werkt!”

- Vaste audiovisuele installaties
- Adviestraject voor kerken
- Cursussen voor Kerktechnici

RDJAV
PASSIE VOOR AUDIOVISUELE TECHNIEK

Kryptonstraat 22
6718 WR Ede
0318-845 980
info@rdj-av.nl
www.rdj-av.nl

ST CLEMENSKERK - STEENWIJK

Specialist in koppelbare kerk- en zaalstoelen
(ook NEN-EN 14703 gecertificeerde stoelen)

de Jong
KANTOORMEUBILAIR

Bocksmeulen 35, Dokkum
T 0519 - 57 19 67
www.dejongkantoormeubilair.nl

Kerk met een verhaal

Kerkcafe in West Cliff Church

Dominee Irma Pijpers en haar gezin wandelden dit jaar langs de Engelse Noordzeekust. In Whitby dronken zij koffie in een kerk met een bijzonder verhaal.

Tekst: **Kerkmagazine** | Beeld: **Irma Pijpers**

Het dak lekte en er zat schimmel in het hout van de spanten in de West Cliff Church aan de Skinner Street in Whitby. Dat waren nog maar twee problemen van de flink vervallen kerk. Toch trok Christian Fellowship, een christelijke gemeenschap, er in. Deze gemeenschap is aangesloten bij de Evangelical Alliance. De Anglicaanse kerk had daarvoor twee jaar leeg gestaan en werd om niet geschonken aan de geloofsgemeenschap. Voorwaarde was dat zij het achterstallig onderhoud op zich nam en de kerk voortaan goed zou onderhouden. Die handschoen werd opgepakt.

Een groep vrijwilligers gaven tijd, geld en vaardigheden om het restauratiewerk te volbrengen. Dat lukte, en onlangs werd in de kerk het Mustard Seed Café geopend. Je kunt

er koffie drinken én er zijn goedkope maaltijden voor de mensen die het in Whitby financieel moeilijk hebben.

Nieuw elan

Voorganger John Winter: “Voor onze gemeenschap is het een plaats om kerkdiensten te houden, samen te bidden en te zingen. Voorheen kwamen we samen in een school. Het betrekken van deze kerk heeft nieuw enthousiasme gegeven aan onze gemeenschap. Er komen gemiddeld 60 mensen naar de diensten. De kerk staat op een prominente plaats in de stad. Hier proberen wij onze diensten te verlenen aan de mensen van Whitby. Het café is non-profit, waardoor we de prijzen laag kunnen houden. Er zijn mensen in onze stad die de hoge prijzen in gewone cafés moeilijk kunnen betalen. Zij zijn hier van harte

welkom en kunnen blijven zo lang ze willen. Ik realiseer me goed dat het veel moed vereist om toe te geven dat je financieel moeilijk rond kunt komen. Dit is een omgeving waar niemand je zal veroordelen. Al het koken doen we zelf. Het menu bestaat vooral uit soep en jacked potatoes, gevulde aardappels uit de oven. Gemakkelijk en goedkoop te maken, maar voedzaam. Eens per maand verzorgen we een lunch voor ouderen, bestemd voor mensen die alleen zijn.” Het café is open op maandag, dinsdag en donderdag van half elf ’s ochtends tot twee uur ’s middags.

De West Cliff Church kerk werd gebouwd in 1857. Door terugloop van het aantal kerkgangers raakte het gebouw in verval. Totdat de nieuwe geloofsgemeenschap zich meldde. Winter: “Het is belangrijk om de kerk te behouden voor het doel waarvoor zij ooit gebouwd werd. Initiatieven als deze vind je in heel het Verenigd Koninkrijk. Ons plan is om de komende winter een warme ruimte beschikbaar te stellen, waar mensen wat kunnen drinken en televisie kunnen kijken. Voor veel mensen is de energierekening te hoog om voldoende warm te kunnen stoken.”

Bron:

Irma Pijpers, The Scarborough News

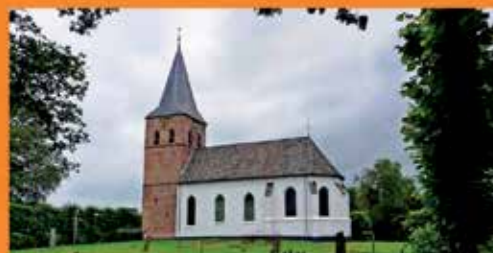
VRAAG ENERGIEBELASTING TERUG

Kerken hebben hier recht op!

> BEL OF MAIL NU:

> 0527 - 785314

> INFO@BRANDSSUBSIDIEADVIES.NL

BRANDS
SUBSIDIEADVIES

Stoelen,
tafels,
garderobes,
podia en meer!

Vraag advies
aan dé
specialist

Kerkstoelen.nl

Tel. 0183 745353

Onderdeel van:
KERKENPLATFORM.NL

**OUDE
GEBOUWEN**

**NIEUWE
TIJDEN?**

- Kerkvisie
- Breder gebruik
- Herbestemming
- Afstoot
- Uitbreiding
- Nieuwe locatie
- Ander kerkelijk gebruik

KAAder kerkadvies

Kampen | Rotterdam | 06 24491848 | info@kaader.nl | www.kaader.nl

**Audiovisuele
uitdagingen?
Wij helpen u
graag!**

Baileystraat 4-z
8013 RV Zwolle
038 750 2830
www.backstageav.nl

Backstage AV biedt oplossingen
op gebied van KerkTV, beamer-
licht-, presentatie- en geluidsinstallaties.

OPSTIJGEND VOCHT PAK JE HET BEST AAN BIJ DE BASIS:

**MET DE WATERDICHTTE 30 JAAR GARANTIE
VAN MURPROTEC**

Wist je dat ...

Murprotec meer dan 40 vestigingen heeft in 8 landen en sinds 2000 ook eigen luchtbehandelingssystemen produceert om condensatie- & schimmelproblemen in woningen aan te pakken, en dat onze derde specialiteit het opnieuw waterdicht maken van kelders is?

Hardnekkige plekken op je muren, onaangename geuren en ziekmakende schimmels: vooral in oudere woningen zonder waterkering is opstijgend vocht vaak een bron van grote ergernis. En een probleem dat je alleen maar kan oplossen door er een specialist als Murprotec bij te halen. Het bedrijf heeft bijna 70 jaar ervaring in vochtbehandeling en garandeert zijn klanten liefst 30 jaar lang een 100% waterdicht resultaat.

Afbladderende verf, loslatend behang of beschadigingen aan het pleisterwerk? Grote kans dat opstijgend vocht de achterliggende oorzaak is. Een nieuwe oppervlaktebehandeling lost dan niets op. Sterker nog: het zal de klachten op termijn alleen maar vergroten. Nee, opstijgend vocht moet je letterlijk aan de basis aanpakken, vlak boven de vloer. Je zou alsnog een waterkering van polyethyleenfolie kunnen aanbrengen. Maar dat houdt in dat je de muur moet doorslijpen. Dat is in de praktijk eigenlijk bijna niet te doen en bovendien ook nefast voor de structuur van het gebouw.

Injectie met een vloeibare micro-emulsie
“Een veel effectievere optie is de injectie van een vloeibare micro-emulsie op basis van silanen en siloxanen”, vertelt Tim Smets van Murprotec, dat al sinds 1954 de Europese marktleider in definitieve vochtbehandelingen is. “Wij doen dat onder druk en in fases van 10 cm. Zo ontstaat over de volledige muurdikte een hechte beschermingslaag die het vocht uit de bodem tegenhoudt. Murprotec is het enige bedrijf in de sector dat met zelfontwikkelde producten werkt. Deze producten zijn uitermate geschikt voor oudere gebouwen en monumenten omdat de muren blijven “ademen” na de behandeling.

Meer zelfs: wij hebben onze injectiemethode de voorbije decennia in die mate geperfectioneerd dat wij onze klanten een waterdichte garantie van 30 jaar kunnen bieden. En die bovendien extern verzekerd is via Protect NV. Ook daarin maken wij het verschil.”

Na het uitvoeren van de injectiewerken heeft een muur zes tot twaalf maanden nodig om helemaal uit te drogen. Pas nadat een test met staalname onomstotelijk aantoonde dat alle vocht is weggetrokken, geeft Murprotec de muur officieel vrij voor verdere afwerking, vergezeld van een gericht advies.

MURPROTEC

EFFICIENTE EN DEFINITIEVE VOCHTBESTRIJDING

Amsterdam

De Regentenbank en de Wijkmeesters-bank staan vanaf deze maand weer opgesteld in de Oude Kerk in Amsterdam.

De historische banken waren de afgelopen jaren in onderhoud en restauratie. Ze worden nu museaal teruggeplaatst.

Blessum

De Mariakerk in Blessum moet de huiskamer van het dorp worden.

De kerk is eigendom van Stichting Oude Friese Kerken. Een werkgroep is al jaren bezig om de historische kerk multifunctioneler te maken. De Mariakerk dateert uit de veertiende eeuw. In de kerk bevinden zich twee tekstborden uit 1657: de Tien Geboden en de Slag bij Boksum.

Breda

De leden van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen in Breda hebben een nieuw kerkgebouw.

Het gebouw is groen en duurzaam. Geheel in de geest van de mormoonse geloofsgemeenschap is de kerk strak, symmetrisch, licht en ruimtelijk vormgegeven. Het gebouw is ook stevig verduurzaamd en biedt plaats aan 200 kerkgangers, een aantal wat eenvoudig kan worden vergroot door flexibele wanden. Het nieuwe kerkgebouw is een van de grootste van het kerkgenootschap in

Nederland. De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen is opgericht in 1830 en telt met wereldwijd 17 miljoen leden. In Nederland telt de kerk ruim 9.300 leden en 24 kerkgemeenten. De eerste gemeente werd in 1862 in Amsterdam georganiseerd.

Bussum

De toren van de voormalige rooms-katholieke Vituskerk in Bussum staat in de steigers.

Doel is om de toren aan uitgebreed onderhoud te onderwerpen. De kerk is omgeturnd naar een appartementencomplex. Met de onderhoudsbeurt blijft de rijksmonumentale toren behouden voor komende generaties.

Den Bosch

De rooms-katholieke Lucaskerk in Den Bosch wordt verkocht.

Gedeeld gebruik van het gebouw blijkt niet mogelijk. Er is onderzocht of het gebouw kon worden ingericht als gezondheidscentrum en gemeenschapshuis. De financiële risico's blijken toch te groot. Omdat er minder kerkgangers en beschikbare priesters zijn en de financiële mogelijkheden mede daardoor beperkter worden, worden ook de Annakerk in Den Bosch-West, de Annakerk in Hintham en later mogelijk de Willibrordkerk in Maaspoort afgestoten. De Sint Jan in Den Bosch is geen onderdeel van de parochie. De volledige Bossche gemeenschap van de Mariaparochie krijgt op den duur onderdak in de Sint Cathrien in het centrum van de

stad, een multifunctionele kerk mét de beste uitstraling.

Dalfsen

De Gereformeerde Kerk (hersteld) en de Gereformeerde Kerk Nederland in Dalfsen willen samen op weg.

Eind juli deden beide kerkenraden hierover een mededeling. De beide raden gaven aan dat ze alles willen doen om wonden te helen en eenheid te herstellen. Er wordt op meerdere plekken in Nederland binnen beide gereformeerde verbanden gekeken hoe er samengewerkt kan worden. Beide kerken zijn ontstaan vanuit verontruste groepen leden binnen de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. Wat dit op termijn betekent voor beide kerkgebouwen is nog niet bekend.

Deinum

Het uurwerk in de toren van de Sint-Janskerk in Deinum is weer terug.

De Friese kerk was een aantal maanden zonder tijd door een restauratie. De restauratie is uitgevoerd in opdracht van Stichting tot Behoud van Monumenten in de gemeente Waadhoeke, eigenaar van de toren. Bijzonder is dat het uurwerk vier wijzerplaten moet aansturen, die vroeger niet echt logisch ten opzichte van het uurwerk aan de muren waren bevestigd. Er kwamen veel storingen voor in het weergeven van de juiste tijd. Dankzij een vindingrijke tandwielconstructie die de wijzers aanstuurt, is dat opgelost. Het uurwerk komt uit 1589, als het in het smeedijzer ingeslagen jaartal klopt. Het is een van de laatste overgebleven zestiende-eeuwse smeedijzeren torenuurwerken in Friesland. De totale kosten bedroegen 50.000 euro.

Delft

Het grafmonument van zeevaarder Piet Hein in de Oude Kerk van Delft is zwaar beschadigd.

In het natuurstenen monument is zout getrokken, wat verkleuring tot gevolg heeft. Ook zitten er scheuren in het object. Grootschalige renovatie is nodig, waarvoor

de provincie Zuid-Holland nu een subsidie beschikbaar stelde van ruim 380.000 euro. Het monument moet uit elkaar worden gehaald en in een bad met speciale vloeistof worden gelegd. Mogelijk duurt de renovatie een jaar. Het praalgraf staat al sinds 1638 in de kerk.

Diever

De Pancratiuskerk, ook wel de Kathedraal van Drenthe genoemd, krijgt nieuwe leien op het dak.

De kerk uit de negende eeuw werd rond 1950 compleet gerestaureerd. Sinds die tijd liggen er leien op het dak. De leien zijn nu versleten, ze brokkelen af, met op termijn lekkage als gevolg. Daarom worden alle leien vervangen. De kerkelijke gemeente krijgt hiervoor een subsidie, maar dat is niet voldoende. Daarom koopt de kerk de huidige leien, die fraai beschilderd worden door een lokale schilderkring. Zo kunnen dorpsbewoners een stukje kerk naar huis halen. De actie moet zo'n 20.000 euro opleveren. Een lei kost 5 euro. Ook de nieuwe leien kunnen geadopteerd worden, voor 20 euro.

Drachten

De Christelijke Gereformeerde Kerk in Drachten is in het nieuw gestoken.

De vernieuwde kerkzaal werd onlangs in gebruik genomen. In een jaar van werken door veelal vrijwilligers onderging de kerkzaal een metamorfose. Een nieuwe vloer, een akoestische achterwand, nieuwe techniek, stoelen, nieuwe liturgische meubelen en een keuken met uitgiftebalie. Kosten onbekend.

Eibergen

De rooms-katholieke Mattheuskerk in Eibergen sluit haar deuren.

Reden: verminderd kerkbezoek, dalende inkomsten en het ontbreken van vrijwilligers voor allerhande werkzaamheden. Wanneer

de laatste eucharistieviering wordt gehouden, is nog niet bekend. De beslissing daarvoor is aan het aartsbisdom Utrecht. Al bijna een jaar staan de klokken van de kerk stil op 17.15 uur. Repareren doet het kerkbestuur niet meer, om onnodige kosten te voorkomen.

Elspeet

Een deel van het leien dak van de dorpskerk van Elspeet wordt vernieuwd.

De hervormde kerk in Elspeet dateert uit de zestiende eeuw en is een rijksmonument. Vorig jaar werden de ramen opgeknapt en voorzien van voorzetramen. Dit jaar kreeg een deel van het dak nieuwe leien. Ook de goten zijn helemaal vernieuwd. Het koorkruis is verguld en geschilderd. De werkzaamheden zijn voor de zomer afgerond.

Emmen

Het Scheper Ziekenhuis in Emmen stopte onlangs met de wekelijkse kerkdiensten voor patiënten.

Bezoekersaantallen voor de diensten namen steeds verder af. De laatste viering dateert uit 2020, na corona zijn er geen bijeenkomsten meer geweest.

Goedereede

De hersteld hervormde gemeente in Goedereede bouwt naast haar kerk een pastorie en verenigingsruimten.

De gemeente komt samen in een stadsschuur, die voor de helft gebruikt wordt. De schuur dateert uit de negentiende eeuw en is een rijksmonument. Een legaat van een gemeentelid maakte een deel van de schuur tot eigendom van de kerkelijke gemeente. Daar wordt nu een pastorie en verenigingsruimtes in gevestigd. De uitbreiding kost 1,3 miljoen euro, wat deels wordt gefinancierd met de verkoop

van de huidige pastorie, nalatenschappen en bijdragen van gemeenteleden. Ook de provincie draagt bij met een subsidie van ruim een ton, voor de restauratie van het rijksmonument. Het streven is dat de uitbreiding volgend jaar juni in gebruik kan worden genomen.

Hallum

De kerkenraad van de protestantse gemeente Mariëngaarde te Hallum zet haar kerkgebouw te koop.

De gemeente heeft op dit moment twee kerken in beheer, onder andere een uit de twaalfde eeuw daterend kerkgebouw. In dat eeuwenoude gebouw zullen nu de kerkdiensten gehouden worden. Verkoop of verhuur van dat oude gebouw blijkt lastig, wat ertoe leidt dat de modernere kerk De Hoeksteen onder de verkoopphamer komt.

Hardinxveld-Giessendam

De toren van de Oude Kerk in Hardinxveld-Giessendam wordt gerestaureerd.

De toren is eigendom van de kerkelijke gemeente, werd gebouwd in 1821 en is een rijksmonument. De kerk is de voorbije jaren gerenoveerd, nu is het voegwerk en het lood- en zinkwerk aan de beurt. Ook het houtwerk wordt geschilderd of vervangen, evenals de motoren van het luidwerk. De wijzerplaten zullen ook worden verguld. Een deel van de kosten wordt gedragen door de kerkelijke gemeente zelf. De gemeente hoopt op een subsidie vanuit de provincie en sponsoring van bedrijven. De totale kosten bedragen 280.000 euro.

Hilversum

De protestantse gemeente Hilversum gaat van zes gemeentes terug naar drie.

Er komen drie hoofdstromen: een reformatorisch-confessionele, een breed-

protestantse en een eigentijds protestants-evangelicale gemeenschap. Gemeenteleden zijn vrij zich aan te sluiten waar ze willen. Daarmee hoopt de gemeente weer vitaal en toekomstgericht te zijn. Wat er met de gebouwen gaat gebeuren, is een vraag die in juni volgend jaar beantwoord wordt.

Hoogeveen

De protestantse gemeente in Hoogeveen wil twee van de vijf kerkgebouwen sluiten. Sluiting moet binnen twee jaar plaatsvinden. Ook het aantal predikantsplaatsen wordt via natuurlijk verloop van zes teruggebracht naar vier. Oorzaken: afnemende inkomsten en een dalend ledental. De gemeente in Hoogeveen telt zo’n 6500 leden, onder wie zo’n 4000 60-plussers, tegenover 9500 in 2013. De gemeente krimpt jaarlijks met zo’n 300 leden. In 2030 zal nog een gebouw worden afgestoten volgens de plannen.

Heerde

De hervormde gemeente in Heerde krijgt een nieuw kerkelijk centrum. Het bestemmingsplan is hiervoor onlangs vastgesteld. Het centrum verrijst direct naast de Johanneskerk en wordt daar ook mee verbonden. Het gebouw vervangt het huidige gebouw, wat te groot en slecht geïsoleerd was. Ook liepen de onderhoudskosten uit de pas. Bouwkosten zijn nog onbekend.

Huisseling

De Rooms-katholieke Sint Hubertuskerk in het Brabantse dorpje Huisseling wordt gerestaureerd. De steigers zijn inmiddels geplaatst, het werk gaat binnenkort beginnen. Het dak van het kerkgebouw zal worden gerestaureerd waarbij de leien zullen worden vervangen. De huidige Sint Hubertuskerk is gebouwd in 1910 naar een ontwerp van architect Caspar Franssen. Sinds 1965 is het een rijksmonument.

Nieuw-Amsterdam

Het kerkgebouw van de vrijzinnig-hervormde gemeente Nieuw-Amsterdam/Veenoord is onlangs overgedragen. De nieuwe eigenaar is de wijkgemeente Grote Kerk van de protestantse gemeente Emmen. De gemeente in Nieuw-Amsterdam werd opgeheven vanwege een gebrek aan bestuursleden. Het kerkgebouw dateert uit 1885. De laatste jaren werd er eens in de veertien dagen een dienst gehouden met zo’n twintig tot dertig kerkgangers. Het gebouw wordt waarschijnlijk verkocht.

Urk

De hersteld hervormde gemeente Urk Elim zit te krap in haar jas. Daarom wil ze op termijn uitbreiden. Het kerkgebouw in het oude dorp dateert uit 1953 en werd in 2010 al uitgebreid, met honderd zitplaatsen (totale capaciteit 300 zitplaatsen). Bijzondere gelegenheden en natuurlijke aanwas zorgen voor ruimtegebrek. Verbouw blijkt na haalbaarheidsonderzoek de beste optie. Daarbij wordt de kerkzaal vergroot met maximaal 150 zitplaatsen, wordt een zaal bijbouwen en verrijst er een pastorie. De pastorie en de zaal komen in de plaats van de bestaande woning en worden door een hal verbonden met de kerkzaal. De vergunning is nog niet afgegeven door de gemeente Urk.

Vlaardingens

De Grote Kerk Vlaardingens krijgt waarschijnlijk een nieuwe bestemming als bibliotheek. Daar is de afgelopen maanden technisch haalbaarheidsonderzoek naar gedaan: technisch en functioneel zijn er geen belemmeringen. Nu zijn Stadsherstel Maassteden, de Protestantse Gemeente Vlaardingens, bibliotheek De Plataan en de Gemeente Vlaardingens toe aan de volgende

stap: in beeld brengen wat er financieel nodig en mogelijk is. De komende tijd gaat zij de financiële doorrekeningen verder concretiseren en zoeken naar dekking voor de investering. Hierbij wordt gekeken naar een mix van eigen vermogen, externe financiering, subsidies en huuropbrengsten.

’t Zand

De gewelfschilderingen van de Mariakerk in ’t Zand worden gerestaureerd. Dat meldt Stichting Oude Groninger Kerken. Naar verwachting duren de werkzaamheden tot november. Daarom is de kerk deze zomer niet toegankelijk. Door de aardbevingen in het gebied zitten er scheuren in de schilderingen, die stammen uit de dertiende en zestiende eeuw.

Zoutelande

De rooms-katholieke toeristenkerk in Zoutelande is verkocht. In het gebedshuis komt een praktijk voor individuele psychosociale therapie en relatietherapie vanuit christelijk perspectief. Naast een therapieruimte komt er een multifunctionele groepsruimte om wekelijks op vastgestelde momenten een warm welkom te zijn tegen eenzaamheid. Het bisdom Breda heeft ingestemd met de verkoop. Rooms-katholieke toeristen op Walcheren kunnen alleen nog terecht in Dishoek.

Rk toeristenkerk Zoutelande

Grote Kerk Vlaardingens

Lambertuskerk Ingen

NIEUW: SDA200 DIGITALE KERKVERSTERKER

Seis Akustik biedt met een nieuwe generatie digitale kerkversterkers de ideale bouwsteen voor iedere kerkgeluidsinstallatie. De SDA200 is een uitgebreide digitale audioprocessor met 2-kanaals eindversterker en handige touchscreenbediening op de voorzijde. De eerste kerken met deze nieuwe versterker zijn recent door ons opgeleverd, waaronder de Lambertuskerk in Ingen. De SDA200 is er in twee varianten: een met 12 in- en 6 uitgangen en een met 24 in- en 12 uitgangen en optioneel voorzien van Dante. Bediening kan ook draadloos via een app.

Neem contact op voor meer informatie of een demonstratie!

Kerkgeluidsinstallaties | Presentatie/KerkTV | Akoestiek | Netwerk/wifi | Verlichting | Domotica

Hét audio en video streamingplatform voor kerken

1800+

kerken
aangesloten

25.000

uitzendingen
per maand

500.000

unieke gebruikers
per maand

Voordelen voor de kijker

- gemakkelijk in gebruik
- eenvoudige interface
- live en on-demand
- gratis app (voor iOS en Android)
- ook via Chromecast of settopbox op je eigen tv

Voordelen beheerder/kerk

- overzichtelijk platform
- één abonnement; maandelijks aanpasbaar
- onbeperkt aantal gebruikers en accounts
- kijk- en luistercijfers inzichtelijk
- gratis 30 dagen uitproberen